

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING
„OOST EN WEST”

INHOUD: Van het Hoofdbestuur. — Een Boek van „de Rubber”. — Uit mijn Siameesch Dagboek. — De opbouw der Indische tentoonstelling in het Westbroekpark in Den Haag. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. I. Uit de Europeesche Pers. — II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Nagekomen Berichten. Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Ingezonden. — Mededeelingen. — In Nederland aangekomen verlofgangers. — Met pensioen. — Financiële Berichten. — Mutatiestaat van 27 April tot 4 Mei 1932.

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Officieele mededeeling.

Nederland te Parijs in 1931.
Gedenkboek van de Nederlandsche Deelneming aan de Internationale Koloniale Tentoonstelling.
Uitgave van de Vereeniging „Oost en West”.
Onder Redactie van Dr. H. H. Zeijlstra Fzn., lid van het Hoofdbestuur van „Oost en West”.
Reeds hebben hun medewerking toegezegd Mevr. M. C. van Zeggelen en de heeren D. J. Balfoort, Prof. Dr. L. P. le Cosquino de Bussy, Prof. J. C. van Eerde, F. A. J. Moojen, Dr. J. Stroomberg, T. B. Roorda, K. van der Veer, Dr. L. J. van der Waals, Dr. F. C. Wieders, R. Zuyderhoff en G. J. Staal.
Het boek zal worden gedrukt op Kunstdrukpapier en rijk worden geïllustreerd. De prijs zal bedragen f 5.— ingesmeerd en f 6.50 in linnen stempelband.

Een Boek van „de Rubber”.

Een Roman uit Deli.

„Rubber”, door M. H. Székely—Lulofs.
N.V. Uitgevers Mij. Elsevier, A'dam.

Jarenlang is „Goudland” van Hugo Penning, de „roman van Deli” geweest. Dat was in den tijd, toen de tabak nog het goud van den Delischen bodem was, toen Deli nog een bloeiend gewest was, de tijd waarin iedere Deliaan een man van geld was, van zóoveel geld, dat hij het rijkelijk kon laten rollen en dan nog altijd genoeg overhield. „Goudland” was een realistische roman, een goede roman van het Deli der toenmalige werkelijkheid. „Rubber” is óók een realistische roman, maar dit boek gaat ver boven dat van Hugo Penning uit, want deze realistische roman van mevrouw Székely—Lulofs heeft een sterken idealistischen inslag. De rubber is niet het goud van den Delischen bodem geworden, ach arme, daar ontbreekt heel wat aan.... Het huidige Deli, zwaar getroffen door de economische depressie, is niet te vergelijken met het Deli van Hugo Penning. Er is ellende in Deli, materiele ellende, die Hugo Penning en zijn menschen in „Goudland” niet hebben gekend. „Goudland” was een realistische, in zeker opzicht een materialistische roman. Toen is de ellende in Deli gekomen en toen zag „Rubber” het licht, óók een realistische roman, maar met een idealistischen ondergrond. Men is geneigd te denken aan een literaire weldaad van de materiele misère. Er zit in de vergelijking van „Rubber” met „Goudland” een zuiver afgestemd symbool of, als men wil, een harde levensles.

„Rubber geeft een beeld van de opkomst, van den bloei en snellen achteruitgang van de rubbercultuur op Sumatra, het beschrijft het ontstaan van een grooten „rubbertuin”, den goeden tijd, waarin de assistenten groote tantièmes ontvingen, de snelle daling der rubberprijzen, het wanhopig gegok der verliezende planters, de ellende der talrijke ontslagenen, den noesten en gevaarlijken arbeid der planters. Het is dus een zeer actueel boek. De rubberellende is nog altijd zeer groot en nog steeds worden doozijnen assistenten in Deli ontslagen. De literaire behandeling der stof echter zal dit boek den tijd dezer ellende doen overleven, het zal nog worden gelezen, wanneer de herinnering aan deze donkere jaren verbleeken gaat. „Goudland” was min of meer voorbestemd spoedig vergeten te worden. Geluk vergeet men gauw en voorspoed is nauwelijks een interessant object. „Goudland” gaf een tijdsbeeld buiten het verband van de eindeloze keten der jaren, „Rubber” geeft veel en veel meer dan de rake

schildering eener opzienbarende episode. De menschen in dezen roman leven en handelen in de schaduw van een noodlot, dat zich voltrekken gaat en deze omstandigheid brengt in het geheele boek een spanning, een gevoel van beklemming ook, dat den lezer niet loslaat en dat hem nog eenigen tijd bijblijft wanneer hij de lectuur ervan heeft beëindigd. Er zijn gedeelten in dit boek van opgang en débacle, die aan den machtigen greep van de Balzac doen denken, er zijn andere gedeelten, die zoo teer zijn, zoo gevoelig en vol stemming, dat men ze eerder aan een dichter dan aan een debuteerende romanière toe zou schrijven.

Er zijn vele koloniale romans in den loop der jaren in onze taal verschenen, waarvan het meerendeel in hooge mate onbeduidend was, oppervlakkige verhalen van het Indische leven met een gebrekkig gefantaseerde intrige, stille-kracht-romannetjes met min of meer onwaarschijnlijke drama's van het leven in kleine plaatsen van het binnenland. Deze boeken werden veelal geschreven door min of meer onbelangrijke menschen voor wie het „vreemde Indische leven” iets heel belangrijks was. Een psychologischen kant hadden en hebben deze boeken niet, zij munten zelfs niet uit door een sterk-sprekende locale kleur, welke ten slotte nog een zekere geografische, ethnografische of folkloristische beteekenis eraan had kunnen verleen. De verhalen van dom-doende „totoks” en kromsprekende „Indo's” kunnen niemand meer boeien, gevolg ook van de gelukkige omstandigheid, dat de kennis omtrent Indië bij het publiek de laatste jaren veel grooter is geworden.

Tegenover de hier bedoelde Indische romans maakt het boek van mevrouw Székely—Lulofs een monumentalen indruk. Zij geeft niet alleen een schildering van het leven in Deli, welke geheel overeenkomstig de werkelijkheid is. — en op lofwaardige wijze heeft de schrijfster hierbij vermeden de „vrouwelijke optiek”, welke bij het lezen van de boeken van zoovele schrijvende vrouwen een gevoel van onbehagelijkheid wekt, overheerschend te maken — maar zij heeft met de routine van een schrijfster van ras haar menschen in omstandigheden geplaatst, waardoor zij langs directen weg den lezer sympathiek of antipathiek worden, eerste voorwaarde om voor den lezer een boek écht, vooral levens-echt te maken en hun lief-en-leed sterk-persoonlijk aan te voelen. Bovendien is deze schrijfster in haar stemmingswerk bijzonder suggestief en als wij hier de veel-misbruikte aanduiding „meesterlijk” gebruiken, dan is deze in dit geval toch werkelijk volkomen gemotiveerd, omdat, zoowel in de schilderkunst als in de literatuur niets zoo moeilijk is gebleken als het weergeven van „Indische stemmingen”, van „tropische atmosfeer”. De beste romanciers, die Indische stof ter hand hebben genomen, zijn er over gestruikeld en hebben het niet verder kunnen brengen dan het aanbrenge van een decoratief ornament, dat dan nog meestal schablone-werk is, niet-oorspronkelijk en feitelijk altijd ietwat vals van toon, ook al heeft men die stemmingen werkelijk doorleefd. Het schijnt wel of voor hen het beschikbare materiaal van woorden ontoereikend is om deze typisch-tropische stemmingen weer te geven. Het is verwonderlijk zoo weinig moeite mevrouw Székely—Lulofs hiermede schijnt te hebben gehad. Haar stemmingswerk is even natuurlijk als haar schildering van menschen en toestanden; zij heeft zich niet de opgave gesteld: nu moet ik een tropische stemming geven; die stemming is „al schrijvende” gekomen, de woorden alléén, — het groote gevaar voor het decoratieve ornament! — hebben de stemming niet gewekt, zij werd verkregen door de wijze waarop haar menschen op deze stemmingen reageeren. Er zouden vele voorbeelden van deze voortreffelijke stemmingskunst zijn aan te halen, wij denken aan het gedeelte, — blz. 108 e.v. — waarin de moord op den assistent Johansen bekend wordt en aan de verhuizing van Frank en Marian Versteegh naar een andere afdeling: den laatsten nacht in het oude huis, wanneer des avonds een zware tropische bui is gevallen. Dit is heel knap beschreven. Trouwens, zij is uiterst gevoelig in haar wijze waarop zij gebeurtenissen in het leven van haar romanfiguren laat samenvallen met bepaalde stemmingen in de natuur, een coincidentie, is men geneigd te zeggen, welke karakteristiek voor de tropen is. Want er is toch altijd bij den Westerling in de tropen een sterk gevoel van weedom, vaak in weken en maanden van energieken arbeid verdrongen, maar dat dan plotseling zijn rechten opeischt bij een klein voorval, dat de dagelijkse sleur der dingen onderbreekt, in de uren van den avond, van den nacht, wanneer er regen is gevallen en plotseling een krekkel, hoog en schel, in de zware, dichte stilte zijn snerpand lied inzet. Dergelijke tropenstemmingen weet de schrijfster op zeer gevoelige wijze te schilderen, op een wijze ook, welke sterk suggestief op den lezer werkt. Dit alles verleent

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”

Weimarstraat 63, Den Haag

Telefoon 332739

In de onmiddellijke nabijheid van de tramlijnen 3, 5 en 12

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste

eischen van hygiëne en comfort

Zwembaden · Kuipbaden · Stortbade

Stoom- en heete Luchtbaden

Zeezout-, Dennen-, Koolzuur- e. a. Baden

— Waterbehandeling — 5167

Leden van „Oost en West”.

Het aangewezen adres voor 1e kwaliteit Melk en Melkproducten is de N.V. Melkinrichting „DE NIEUWE LANDBOUW” 5443
DEN HAAG: SCHEVENINGEN:
N.W. Buitensingel 50 Wassenaarsche Str. 127
Telefoon 333855. Telefoon 550363.

„Handelsschool voor de praktijk”

De overgang van school naar kantoor.
Eenjarige Dag- en Avondschool.
Stenografie . . . f 10.— per cursus van 3 maanden
Machineschrijven f 10.— per cursus van 3 maanden
Aanmelding van leerlingen dagelijks. 5237
Laan van Meerdervoort 650
TELEFOON 338202.

's-Gravenhaagsche Zwem- en Badinrichting Mauritskade — Telef. 113030

Twee afzonderlijke zwembassins voor dames en heeren den geheelen dag goepend. — Russische-, Turksche-, Electr. Licht-, Electr. Kuip-, Douche en Geneeskundige Baden.
— Tarief gratis op aanvraag — 5107

KENNISGEVING

Het Café-Restaurant
„T GOUDEN HOOFD”
GROENMARKT — DEN HAAG
is vanaf 1 OCTOBER jl. onder nieuwe Directie van A. WESTERGAARD (v.h. Restaurateur R'sche Lloyd)
HEINEKEN'S BIEREN 5274

Fa. J. H. van Andel

Huishoudelijke Artikelen,
- Electriche Apparaten - 5432
Electro Vapour Radiatoren, G. E. Koelkasten
Willemsparkweg 30, Tel. 25882, A'dam Z.
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”.

Inhoud 250 gram

Indische Matjes

Dikwijls ondervindt men, bij het koopen van een genotmiddel, teleurstelling. Wij raden U aan, indien U liefhebber is van een smakelijke en geurige pijp tabak, een proef te nemen met

„OUDE BRUINE VARINAS”

De prijs is f 1.25 per half pond

wat billijker is dan menig andere soort, die alleen haar weg vindt door overbluffende reclame. 5060

Fabrik. A. H. v. RENSSSEN
Tabaksfabriek Delft

Verkrijgbaar bij:
Sigarenmagazijn Joh. v. Elsdingen, Damrak 10, Amsterdam, Telef. 42740
„Het Pijpenhuis”, Ben. Pestors, Sigarenfabrikant, 5071
Witte de Withstraat 46, Den Haag. Tel. 336643.
W. J. van Renssen, Heerenstraat 136, Voorburg. Tel. 778305.
5072 Sigarenmagazijn „De Burcht”.

WALDORP=RADIO

De geheele wereld in Uw huiskamer!

Vraagt onze gemakkelijke betalings-conditiën. 5346

Paul Krugerlaan 239-241, Den Haag. = Tel. 333726.

ZEG, HEB JE 'T AL

GEHOORD?

Een vraag waarmee 9 van de 10 gesprekken tusschen Indisch-gasten begint.

Natuurlijk wist U het niet, was het een nieuwtje voor U, omdat Indië zoo ver weg, en een Indische courant zoo duur is. Uw collega was beter op de hoogte, wist honderd en één nieuwtjes, welke hij putte uit.... „De Avondpost”.

Dagelijks: de belangrijkste te'egrammen en actuele artikelen.

Wekelijks: een 4 pagina's groot bijblad vol belangrijke artikelen en klein interessant nieuws.

Abonnementsprijs f 3.50 per kwartaal. 5074

„DE AVONDPOST”

MET OCHTENEDITIE

TEL. 116100*.

SPUI 39a.

PRACHTIGE

PRIJSCOURANT GRATIS

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West” 5055

Echte Indische Spekkook

8 maal bekrond

Zendt ons f 2.50 en wij zenden U franco door geheel Nederland een Spekkook thuis

W. MULSTEGE

v.h. M. EVELEIN 5163

Valeriusstraat 25, Den Haag

SPAART...

VOOR

UW

KINDEREN

BIJ DE

NUTSSPAARBANK

TE 'S-GRAVENHAGE

5132

Pension „Middenburg”

De Hollandsche Keuken

Dagelijks uitzending van Dinners f1.—, 10 cent bezorgloon. Abonnementen 10 diners f9.—. Tot 2 uur worden bestellingen aangenomen. Prima keuken. Aanbevelend, Mevr. KOSTER, Redenburgstraat 2, Voorburg. Tel. 778441—779061.

5062

Tennis Rackets

Een zeer goed adres is:

G. DEKKER,

Terrein M. E. T. S., Scheveningen. • Tel. 550311.

DUNLOP RACKETS. HET Racket voor 1932.

Rackets en bespanningen in alle prijzen.

Ook 2e handsch Rackets. 5049

NOORDERKWEEKSCHOOL

„ABEL TASMAN” te DELFZIJL

Aan Ouders worden alle mogelijke inlichtingen verstrekt door den Directeur, voor plaatsing van hun zoon op bovengenoemde school.

(Leerlingen zijn intern). 5406

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”.

KAWEE'TJES

AMERSFOORT

Fa. OOSTERVEEN

Langestraat 42 — Telefoon 77

Het meest gesorteerde Magazijn van: 5541
KRUIDENIERSWAREN, COMESTIBLES, DELICATESSEN,
FIJNE VLEESCHWAREN, INDISCHE ARTIKELEN.

Complete Meubilleering

A. H. VAN NIEUWERK

Beekensteinschelaan 10 - AMERSFOORT - Korte Beekstraat 6

Telefoon 543 - Opgericht 1909 5060

LEVERT FRANCO DOOR HET GEHEELE LAND

HAARLEM

Voor GLASGORDIJNEN

in Voilestof, Filets, Marquissette met en zonder kant, Entreeux bij

WINDT, Wagenweg146, Haarlem

Telefoon 14951 — 5366

Vleeschhouwerij H. Houtman

Koninginneweg 46 — Haarlem

Het adres voor Indische families. 5113

APELDOORN

G. HEBING

5192

Specialiteit in Binnen- en Buitenlandsch Fruit.
Visch en Groenten, Conserven annex Aardappelenhandel.
Mariastraat No. 25, APELDOORN. — Tel. 1234.

CHAUFFEURSCHOOL KLAAS DEKKER

Luxe auto-verhuur m./z. chauffeur

Asselschestr. 168 — Loolaan 4 — Apeldoorn

Steeds groote voorraad 2e handsch automobielen

AMSTERDAM

Hoeden - Mantels - Japonnen

L. AUÉ (v.h. Maison Henri) 5485

Keizersgracht 770 — AMSTERDAM — Tel. 46745

(Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”)

Zoekt U een goede zaak of renderend bedrijf? ter overname of als deelgenoot. Vraagt vóór alles gratis toezending uitvoerige 5377

ALGEMEENE NEDERLANDSCHE ZAKENGIDS.
Uitgave Makelaars KOUDIJIS & Co., Amsterdam, Keizersgracht 302. Tel. 35665. Kant. te Den Haag, Utrecht en Heemstede.

Familie Pension GEELHUIJSEN

STADHOUDERSKADE 131, AMSTERDAM. - Tel. 25668.

Ruime kamers op 1en stand, uitst. keuken. K. en w. str.

w. badk. Prijs v.a. f4.— p. p. d. Fam. red. 5461

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”.

SCHEVENINGEN

OTTO M. FLICK

SIGARENMAGAZIJN 5129

Boschestr. 63 hoek Gentschestr. 5129

Telefoon 553428 - SCHEVENINGEN

ARNHEM

J. PETERS — ARNHEM

HARINGINLEGGERIJ 5360

Handel in alle soorten Visch — En gros - En detail

JOHANNAPLEIN 118 — Tel. 23766 — (Opger. 1905)

MEUBELLEN

Door rechtstreekschen verkoop van Meubelfabrikant aan 't publiek is alle tusschenhandel uitgeschakeld. Geen dure verkoopkrachten, dus geen onnodige kosten. Chique Salonstellen bestaande uit groote Bergère-fauteuil, ronde Chesterfield-fauteuil, 4 massief eiken Q. A. Stoelen, bekleed met vocht-echte velours naar keuze f140.—. Verder Salonstellen, bestaande uit 2 groote Clubfauteuils, 4 massief eiken Stoelen met sportverbinding, bekleed met zijden vocht-echte velours f90.—. Levering van alle Meubelen, spotgoedkoop, Buffetten, Dressoirs, Rooktafels, Ligfauteuils, Spiegels, Bloemtafels, Schuiftafels, Linnenkasten enz.

Alle Meubelen worden onder garantie verkocht.

Komt zien bij

D. STADHOUDER

SCHEPRADSTRAAT 33-35-37 — Telef. 118226

bij den Trekweg. 5200

SCHRÖDER

GROENMARKT

DEN HAAG

TELEFOON 1-1-6-1-7-3

5322

REIS- EN AUTO-PLAIDS

WOLLEN EN KATOENEN

ZOMERDEKENS

KAMPEERDEKENS

SPREIËN

TUINMEUBELEN

OPVOUWBARE

LIGSTOELEN

PIANOHANDEL**L. G. JACOBI**

DEN HAAG - TEL. 331403

*Ibach***H. A. JACOBI**

SOERABAYA

IBACH — KUHLA

STEINBERG

UEBEL — LECHLEITER

„WERELDMERK”

IN HUUR EN HUURKOOP

SPECIAAL ADRES VOOR

TROPEN-PIANO'S

5572

JAPONNENHUIS

532 OBRECHTSTRAAT 532

TEL. 334860 - 'S-GRAVENHAGE 5099

TWEED JAPON f 7.50

NAAR MAAT DEZELFDE PRIJS

Hyg. Artikelen en Geneesmiddelen

Koopt men in eigen belang en bij voorkeur in een bonafiden winkel. Steeds het beste tegen concurrerende prijzen. Inlichtingen gratis, ook per brief.

Maison Auzou, Lange Burchtstraat 6, Nijmegen

Telefoon 3594

5007

— Verzending naar Oost- en West-Indië —

GRATIS MONSTER-FLAZIS RYX FLESCHE

BAPDHUISSTR. 160 - TELEF. 550481

5080

het boek, dat een rake schildering van Delische toestanden geeft, ook literaire betekenis.

Het is eigenlijk niet geheel juist „Rubber” een „Indische roman” te noemen. Deli is... Indië niet. Deli is een zoo apart gewest, met zulke aparte verhoudingen, met zulke „aparte mensen” ook, dat het ten eenenmale uitgesloten is er iets specifiek Indisch in te zien. Een Deliaan zou men te kort doen, wanneer men hem zonder meer een Indischman noemt en de Indische toestanden zou men zeer verkeerd beoordeelen, wanneer men dit aan de hand van Delische ervaringen zou doen. „Rubber” draagt dan ook zéér sterk uitgesproken een Delisch karakter. Deli is een land zonder geschiedenis, een land waarin alle groei heeft plaats gehad buiten alle normale proporties om. Deze min of meer abnormale verhoudingen, gegroeid en verschept in een bijna razend tempo eener weergaloos snelle ont-

**Mijnhardt's
Laxeertabletten**

regelen zonder Kramp of Pijn.

Doos 60 ct. Bij Apoth. en Drogisten.
5492

wikkeling, zijn natuurlijk niet zonder invloed gebleven op de menschen, die er onder deze omstandigheden een deel van hun leven moeten doorbrengen. Psychologisch zijn deze menschen uiteraard bijzonder interessant en ook in dit opzicht heeft mevrouw Székely-Lulofs niet misgetast, zij heeft deze uitzonderlijke koloniale proporties doorgrond en zij heeft haar inwerking op het gemoedsleven van haar menschen op treffend juiste wijze gepeild. Zoo kon het gebeuren, dat haar teekening van een vrouwenfiguur als Renée, — meesterlijk staaltje van tropen-psychologie! —, een apart relief ontving; zij is trouwens de eenige vrouw niet in dezen roman, die door haar scherpe karakter-ontleding in het nauwe verband der omstandigheden de aandacht vraagt. Hoe scherp heeft deze schrijfster ook het gemoedsleven van den inlander waargenomen! Zij heeft in de korte passages waarin een baboe of een huisjongen sprekend wordt ingevoerd, de dialoog gebruikt om er het meest typeerende van hun gemoedsgesteldheid mee uit te beelden en al is een tafereeltje als dat op blz. 300, — het afscheid op de mailboot van de oude baboe Saima van haar „toewan” en „njonja”, die naar Holland terugkeeren —, niet nieuw, wél nieuw is háár schildering van het geval, zuiver gevoeld is háár weergave ervan, zonder de sentimentaliteit waarvan andere schrijvers bij het vertellen van dergelijke gevallen zich niet vrij hebben kunnen maken.

Het slot van dezen wel zeer geslaagden roman brengt de ontzaglijke snelle débacle van de rubber. De schrijfster heeft er niet vele bladzijden aan gewijd, maar in die enkele bladzijden werkt de nerveuze trilling door, de koortsachtige spanning van al die vele honderden, die in dien plotselinge teruggang hun bestaan zagen bedreigd. Een zenuwmoordende onzekerheid komt over de menschen. Holland, het land waarheen hun beste verlangens — zoo vele jaren waren uitgegaan, wordt plotseling een bedreiging: terug, ontijdig terug naar het oude land, zooveel jaren, Indische jaren, die verloren jaren werden...

Er wordt in dezen donkeren tijd véél verloren, véél geld, veel levensmoed, veel levensblijheid. Maar de tragiek der verloren levensjaren is het grootst. Van deze aangrijpende tragiek, door mevrouw Székely-Lulofs in haar donkerste diepten gepeild, wordt het leven van dit geslacht doortrokken. De grenzen van dit boek gaan véél en véél verder dan die van een Delisch rubberland, het brengt niet enkel een boeiend beeld van lief-en-leed op een Delische onderneming. Dit boek is de roman geworden der tragische ontbindingen in een tijd, die voor vele duizenden stervelingen onverbiddelijk is, een roman, die, door het idealisme, dat er ondanks alles in stralen blijft, voor velen een baken kan zijn in de woelige zee van het ontwrichte leven.

JOHAN KONING.

Uit mijn Siameesch Dagboek.

Een bezoek aan een Boeddhistisch klooster.

door

L. D. PETIT.

Het ging als een loopend vuurtje — daar had me een onverlaat zoo maar den heiligen Bodhiboom verminkt, den boom, een afstammeling van dien waaronder Gotama 550 jaren voor Christus dagen en dagen achtereen had zitten peinen totdat eindelijk het groote licht in hem opging en hij den weg dien hij in het vervolg bewandelen zou, duidelijk en scherp afgebakend voor zich zag. — De boom onder wiens loover de Meester leerde inzien dat de oorzaak van alle kwaad en van al het lijden gelegen is in de zinsbegoocheling en begeerte, dat macht, roem en eer, jeugd en schoonheid, en zinszinsgenot slecht ijdele illusies zijn en dat, dooden wij die zucht en „dorst naar levensgenot in ons, wij dan ook daarmee vanzelf alle leed, alle smart vermetigen.

En juist dien boom, waarvoor de Boeddhisten een heiligen eerbied koesteren, den Bodhiboom (ficus religiosa) zinnebeeld van verlossing, zooals het kruis is voor de Christenen, had men gewond, door er met een kapmes een tak af te houwen.

„Ja, het was wel heel erg”, beaamde onze chauffeur met gefronste wenkbrauwen, „het moet toch zeker iemand geweest zijn die —” en hier maakte hij eene beweging naar zijn voorhoofd.

Den volgenden morgen, ons plan de campagne opmakend, zeiden wij tegen elkaar „ik wil dien boom toch ook wel eens zien” en gaven onzen chauffeur opdracht ons er heen te brengen.

Hij stond vlak bij een kloosterschool. Van heinde en ver was het vrome volk toegestroomd, verenschingen uitend tegen den onbekenden misdadiger — een ieder die schoenen droeg of maar eenigszins op z'n europeesch gekleed was, werd geweerd en vijandig aangekeken — men maakte sembah's en

brandde wierook. Waar het verbod om nader te

de verminkte heilige Bodhiboom

treden ons niet gold, onze chauffeur droeg n.l. hofflivrei, konden wij dichterbij komen en zagen tot onze niet geringe verbazing dat men de wond behandeld had alsof het een gebroken knie betrof, keurig verbonden met breede witte lappen. Wij lieten echter niets blijken, er speelde zelfs geen glimlach om onze lippen, wij stonden daar in eene houding en met een gezicht alsof wij een bezoek brachten aan een doodelijk gewonde.

„Vrede zij in U” hoorden wij plotseling achter ons, wij draaiden ons om, een groote man stond voor ons, gehuld in een zware paarse pij, eerbiedig bracht hij de tegen elkaar gedrukte handen tegen het voorhoofd en vroeg waarmede hij ons van dienst mocht zijn?

„Is het mogelijk een les mede te maken?” vroegen wij. „Zeker, zeker”, was het antwoord. „wilt u mij maar volgen en wij volgden hem door overdekte gangen waar aan de eene zijde de tropen-zon fel brandde en aan de andere zijde ontelbare Boeddha-beelden waren neergezet, in alle denkbare houdingen vastleggend de figuur van den Boeddha gedurende zijn verblijf op deze aarde. Groote zalen trokken wij door, met witgekalkte muren, matten op den grond. In een van die zalen kwamen wij een jongen monnik tegen, die onmiddellijk voor ons neerknielde, de sembah maakte en wachtte totdat wij voorbij zouden zijn.

„Wacht eens, die kan u van dienst zijn, die heeft in Oxford gestudeerd” en tot den jongen monnik eenige woorden richtend welke wij niet verstonden, stond deze op en nam de abt afscheid van ons, „hij, deze jonge man zal uw tolk en gids zijn.”

Weldra waren wij in druk gesprek en vertelde hij ons op ons verzoek, hoe de dag werd doorgebracht.

„Voor het aanbreken van den dag staan wij op, reinigen ons, vegen ons verblijf aan, maken den grond om den Bodhiboom schoon, halen water en zeven dat — dan zetten wij ons neer en denken

dan nemen wij onze bedelnap

na. Den leggen wij bloemen neer voor de dagobs waarin zich reliquien bevinden en voor den Bothiboom die nu zoo gewond is. Dan nemen wij onze bedelnap en gaan van huis tot huis voedsel verzamelen, waarom wij echter niet vragen mogen, doch alleen mogen aannemen als het ons vrijwillig gegeven wordt. Dan keeren wij terug, baden onze voeten en hervatten onze overpeinzingen.

Bij zonsondergang vegen wij opnieuw de heilige plaatsen aan, luisteren dan naar hetgeen de hooger en in rang ons vertellen en biechten onze zonden.

Onze geboden luiden:
geen leven uit te blussen — geen levend wezen te dooden;

niets ons toe te eigenen wat ons niet vrijwillig gegeven wordt,
niet te liegen, bedriegen of lasteren, geen valsche

Wie de Schoen past trekt hem aan in Bronkhorst goedkoopste Schoenenmagazijnen

Vlamingstraat 35

Den Haag

5581

Gedempte Gracht 3 - Theresiastraat 93 - Paul Krugerlaan 15 - Frederik Hendriklaan 234

Bruine Boxcalf Dames mollières met fantasie inzet 4.48
 Dames zwarte en bruine lakmollières met cubahak (extra aanbieding) 5.75
 Dames lakriemschoentjes met slangenleer en Fransche hak 5.25
 Zwarte Boxcalf Jongens mollières vanaf **ALLES GEGARANDEERD** 2.95
 Bruine Boxcalf Jongens mollières vanaf 3.45

SCHOOLVEREENIGING „INSTITUUT WOLTERS”

Surinamestraat 25 - Den Haag

O P L E I D I N G

voor Gymnasium, H.B.S. en Lyceum

KLEUTERKLASSE

voor kinderen van 3 tot 6 jaar

Inlichtingen dagelijks aan de school, liefst van 10 tot 11 uur
 Telefoon 180347

De Directeur,

U. ANDRINGA

5075

Ook het vorige jaar slaagden wederom alle (32) leerlingen.

De Indische Fijnproever

kan alleen smakelijk vinden de origineele

OBLIES, (Kwee Semprong)

welke verkrijgbaar zijn in blikjes van 25 stuks à f 0.60 per blikje, van 5187

G. J. GERRITSEN

VALKENBOSCHLAAN 352, DEN HAAG - Tel. 332807

512

Vestigt U te Scheveningen

Modern ingerichte étagewoningen te huur, Harstenhoekweg 193 tot 239

Huurprijzen vanaf f 475.- per jaar.

Dicht bij strand en station.

v. d. ELSHOUT & DE BAKKER.

Telefoon 338063, 338587, 556221

5311

Het lokaal voor Wek. Publ. Veilingen LEIDSCHEGRACHT 76, AMSTERDAM

is een vertrouwde, reeds 30 jaren bestaande Inrichting, voor den verkoop van

Nette Inboedel en Kleeding

TELEFOON 49900

5466

W. J. GERDING & Co.

Makelaars

Zoonoodig verkoop en afrekening binnen één week

FIRMA P. v. LOON

De Ruitersstraat 18 - LEIDEN - Telefoon 1061

ZUIVERAARS

Specialiteit in het verdelen van Kakkerlakken, Torren, Krekels, Mieren, Ratten, Muizen en Wandgedierte. 5630

De opbouw der Indische tentoonstelling in het Westbroekpark in Den Haag.

In geforceerd tempo stevent de Indische tentoonstelling in het Westbroekpark op de voltooiing af. Ongelooflijk, zoo snel als zich hier het aspect wijzigt. Wie er een paar weken niet geweest is, kent de omgeving nauwelijks terug.

Uiterlijk zijn de meeste gebouwen vrijwel klaar. In het Indisch restaurant zou Waroeng Djawa vandaag aan den dag al een daverende rijsttafel kunnen serveeren, zoo de gasten er waren om ervan te genieten. Het Sumatrahuis en de Bataksche woning kwamen onlangs eveneens gereed. Het gebouw van de particuliere inzendingen en het Indisch theater zijn onder de kap en met de bepleistering der muren is een aanvang gemaakt.

De Balische hof, het meest idyllische plekje der tentoonstelling, komt allengs in de muren, die nu nog krijt wit zijn, maar over een poosje door de vaardige stucwerkers zullen worden gedekt met het grauwe patina der eeuwen. De z.g. doorgesneden

getuigenis af te leggen en iedere soort van onwaarheid te vermijden,

geen geestrijke dranken te gebruiken, at te zien van onzedelijk geslachtsverkeer, ontsucht of overspel,

na zonsondergang geen spijzen te gebruiken, geen versierselen dragen of welriekende stoffen te gebruiken,

te slapen op een over den grond gespreide mat. „Of de monniken 'savonds wel uit mochten", vroegen wij, wij herinnerden ons toch alleen die decoratieve figuren, in den vroegen morgen gezien te hebben — dat prachtig diepe geel tegen het frissche bedauwde groen.

Neen, dat mocht slechts in het allernoodzakelijkste geval, zelfs overdag wordt ons geleerd ons in acht te nemen want „gelijk iemand die geen sandalen aan de voeten heeft met behoedzaamheid op doornigen bodem voortschrijdt, zoo wandele de monnik in het dorp of in de stad."

„Moet u nu iedereen die wat in uw bedelnap doet, bedanken?" „Neen, wij worden bedankt, daar wij door de gave aan te nemen den gever in de gelegenheid stellen de deugd der milddadigheid te betrachten en zodoende het loon dier deugd deelachtig te worden. Want draagt eene deugdzame handeling niet in de eerste plaats vrucht voor hem die haar volbrengt?"

„Zoo is het", beaamden wij, vol bewondering voor de wijze waarop hij zich in het Engelsch bediende.

Mijne vrouw opende haar waaier en woei zich zelf wat koelte toe. „Die zult u op uwe tochten ook wel dikwijls noedig hebben", en wees op een waaier, van heel gewoon gevlochten riet, die aan zijn gordel hing.

Hij „smilde", nee, niet bepaald voor de warmte, wij gebruiken die om haar in het gezelschap van vrouwen voor het gelaat te houden ter voorkoming van alle zondige gedachten.

En zoo wandelden wij verder al pratende en vragende door de groote wandelgangen naar den hoofdtempel, waar de macht der wereldsche overheid ophoudt en slechts de Opperpriester te beslissen heeft.

In deze van de wereld afgesloten wandelgangen, met hunne talrijke Boeddha's, alle bedekt met een zacht-gouden glans, heerschte eene eenzame, plechtige, heilige stilte die ons deed fluisteren.

Zoo vertelde onze vriendelijke jonge gids ons dat hij als monnik maar acht voorwerpen het zijne mocht noemen, n.l. drie stuks kleeren, een gordel, een bedelnap, een scheermes, een naaldenkoker en een lapje dun linnen om het water te zeven alvorens het te drinken om te voorkomen dat de voor het oog onzichtbare diertjes welke zich in dat water bevinden, vernietigd zouden worden. Nu traden wij den tempel binnen, eerst moesten wij wennen aan de halve schemering, geluiden drongen tot ons door, woorden die telkens herhaald werden telkens in hetzelfde rythme

ik zoek mijn toevlucht tot den Boeddha
 ik zoek mijn toevlucht tot de Wet
 ik zoek mijn toevlucht tot de Orde

Plotseling stilte, de hoofdpriester stak zegenend de handen uit — en nu, zittende aan mijn schrijfmachine, zie ik weer die groote figuur voor mij, gekleed in de zoo fel gele monnikspij, zie ik weer die groote oogen die als lichten schitterden in dat vreemde gelaat — en dan die opheffing zijner han-

Balische poorten zijn reeds in hout opgetrokken en in hetzelfde stadium verkeert de groote tempelpoort, in front van den hoofdingang aan den Nieuwen Duinweg. Daar is ook de breede, 35 M. lange brug in uitvoering met haar balustrades, waarop Balische godenbeelden zullen rusten. Voorloopig staan de laatste nog in groep bijeen onder een afdakje in afwachting van hun taak om over een paar weken de bezoekers in te leiden tot de wondere plastische kunst der oude Baliërs.

Maar den grootsten indruk maakt zonder twijfel het hoofdgebouw, dat, naarmate het zijn voltooiing nadert en de bergen materiaal in de omgeving worden geslecht, imponanter proporties aanneemt. Nu de façade is afgewerkt en de markante gevellijn ononderbroken doorloopt, komen eerst recht de forsche afmetingen van het gebouw naar voren. Het voortreffelijk uitgevoerde pleisterwerk op het houten geraamte suggereert massieve kolommen, waarop in basrelief demonische figuren neerblikken op het groote voorplein. Het levendige effect in de sirappen dakbedekking voorkomt een al te volumineuse werking van het geweldige dak, dat overigens gebro-

ken — de leerlingen, zoo goed als kinderen nog, met hun kaal geschoren kopjes als uit brons gegoten, zittend op hun ligmatten en als achtergrond dat geweldige Boeddha-beeld, met geloken oogen, als heel aandachtig luisterend naar de woorden van den priester, woorden die als orgeltonen door de ruimte goldden. „Slechts een ding, o jongeren, verkondig ik u heden als gisteren, n.l. het lijden en des lijdens vernietiging. Weef toch dat lijden ten deel valt aan al wat leeft, blijvende vreugde is niet te vinden. Wij leven voortdurend in schijnbeelden en het geheele zijn met al zijn verschijnselen is nietswaardig.

In het streven naar voldoening van persoonlijke begeerten ligt 'smenschen leed opgesloten. Alle hechten aan het aardsch bestaan, alle streven en begeerte naar genot en zinnelust, naar aanzien en naar macht brengt lijden met zich. Steeds is de mensch vervuld van wenschen, steeds verlangt hij naar dingen, die — eenmaal bereikt en verkregen, in plaats van het verwachte geluk, na kortstondige stilling, integendeel juist in veel sterker mate nieuwe wenschen, nieuwe zorgen scheppen. Wie zich aardsche goederen verworven heeft, is genoopt deze voortdurend tegen diefstal en verlies te beschermen — wie vreugde smaakt heeft ten slotte bij het ophouden daarvan het leed der ontbering te verwachten, wie lief heeft, leeft in gestadige vrees voor het welzijn der geliefden, want, weet o jongen: „Rijkdom en schoonheid zijn als honig aan de kling van een mes, waaraan kinderen likken en zich snijden!"

Om daarvan bevrijd te worden moeten wij de nietigheid en waardeloosheid van al datgene waarnaar lust en begeerte haken leeren inzien. Eerst daardoor worden wij naar waarheid vrij en zijn wij niet meer de slaaf onzer begeerten, want behoefte-loos als wij dan zijn, kan ons niets meer ontbreken. Ja, dan behoort zelf de vraag naar leven of dood tot de onverschillige dingen, dan geven wij ons in volkomen gelijkmoedigheid en in onwrikbare berusting over aan 'swerelds loop, aan de wetten die het heelal beheerschen. O, mijn jongeren, gelijk de groote zee van één smaak doordrongen is, n.l. van dien des zouts, zoo is ook de leer van Boeddha van één smaak doordrongen, n.l. van dien der verlossing. Ons heele bestaan, bezwaard met al onze lusten, met al onze begeerten en al onze behoeften, kan vergeleken worden bij een zwaar schip, dat uitgehoosd moet worden en dat ontlast van die ballast ons snel en gemakkelijk verder door de wateren des levens zal voeren.

Want o, jongeren weet, dat zooals de roodgloeiend geslagen smeedhamer langzamerhand afkoelt en men niet kan zien waar de gloed blijft, zoo laat het zich ook niet zeggen waarheen de volkomen verlorene gaat.

En nu mijne jongeren, ontspan uwe spieren, geef uw lichaam rust en laat de essence van de volgende zinnen, zoo vol diepe gedachten, tot u ingaan, laat haar daar in uw binnenste bezinken en uw leven zal er rijker en mooier door zijn.

Wie is rijk? — Hij die anderen weldoet.

Wie overwint deze wereld? — Hij die waar en geduldig is.

Wie is arm? — De ontevredene.

Wat brengt ons vreugde? — welwillendheid.

Hij die in zijn hart plaats maakt voor anderen, zal zelf overal plaats vinden.

Oprechtheid is als een bloemknop die opengaat in het hart van den mensch wanneer de ziel tot rijpheid komt.

Wees spaarzaam met uwe woorden, wanneer ge wenscht dat zij macht zullen hebben.

Het menschelijk hart is het tehuis van de ziel, en van dit tehuis hangt de rust en de kracht van 'de ziel af.

Medelijden met ons zelf is de oorzaak van alle smart in het leven.

Trouw heeft een geur die waar te nemen is in de atmosfeer van den getrouwen mensch.

ken wordt door de spitse uitloopers naar Sumatraanschen trant.

Binnen is de groote hal thans onderhanden. Hier voltrekt zich bijkans een wonder. Waar een week geleden nog kale ruwhouten steunbalken en zware liggers zichtbaar waren, wordt nu het oog getroffen door fijne betimmeringen, die de balken omhullen en de fraaie afbeeldingen aan de wanden prachtig encadreeren. De pyramidale constructie van de zaal-overkapping doet een opmerkelijk hoogte-effect ontstaan. De ruimte schijnt hierdoor eenige malen ver-groot.

In den achtervleugel is voor de plaatsing van het diorama van Eland alles gereed. De schilder zelf is buiten bezig met zijn enorm diorama, dat ettelijke tientallen vierkante meters beslaat.

Er zal nog heel wat moeten gebeuren, eer alles heelemaal klaar is om de bezoekers te ontvangen. Maar het tempo waarin hier gewerkt wordt, staat er borg voor, dat vóór Pinksteren Indië in het Westbroekpark voltooid zal zijn.

Een oprecht gevoel van eerbied heeft geen woorden nodig, zelfs zwijgen kan eene uiting zijn van onze eerbiedwaardige houding.

Alles wat in ons hart verlangen wekt, berooft het van zijne vrijheid.

Vreugde en smart maken deel uit van elkaar. Wanneer er geen vreugde was, dan zou smart niet bestaan en wanneer er geen smart was, zou vreugde niet gekend worden.

Met mooi vol geluid, elk woord zijn plaats en ruimte gevend, sprak de priester deze volzinnen uit. Dan was er stilte — met gevouwen handen en gesloten oogleden namen de leerlingen de woorden in zich op — totdat na een korte wijle de stem van den priester weer klonk en woorden die ons vreemd waren de tempelruimte vulden.

De dienst scheen een einde te nemen, herinnerend aan Gregoriaansche kerkmuziek klonk innig mooi de Boeddha-hymne:

O Boeddha, Amidhaba, o, licht zonder einde
O Boeddha, Amidhaba, o eeuwige glans
Zoo zuiver en rein, zoo rustig en kalm
Zoo zoet en meevoelend, zoo vol troost
Hoe groot is ons verlangen bij u te worden

En weer klonk de stem des priesters: „gaat in vrede, mijne jongeren, gaat in vrede, en bedenkt steeds dat alleen in eigen krachtsinspanning ons de mogelijkheid is gegeven van verlossing, dat de vrijmaking van het kwaad alleen door ons zelf is te bewerkstelligen. Vrede zij met u.”

De abt had ons uitgenoodigd na afloop van ons tempelbezoek bij hem een kopje thee te komen drinken en daar zaten wij dan, in gemakkelijke rieten stoelen, terwijl jonge monniken ons bedienden van zoetigheden en goudgele Chineesche thee in onze kopjes deden.

Wij zeiden dat wij zeer onder den indruk waren en dat wij het een buitengewoon voorrecht vonden zoo'n les te hebben meegemaakt.

Zijn Eerwaarde vouwde de handen en boog en boog, de dank was aan hem, aan hem alleen.

Achter hem stond een Boeddha-beeld, met afwerende handen en half geopende oogleden en of het nu door de omgeving was, of door de heerschende vrome atmosfeer, maar het was mij of er uit dat beeld een ziel straalde en uit de oogen een stille wijsheid, het was mij of die eeuwige glimlach eene weerspiegeling was eener gelouterde ziel en of die half geopende oogen iets doorlieten van het innerlijke. Ik wees op dit beeld en vroeg of dit nu de houding van Nirwana was?

„Vraag vergeving, — het is de houding van bescherming, van afwering van al het kwaad” en zoo kwamen wij vanzelf op het onderwerp „Nirwana”.

Voor den Boeddhist is het bereiken van Nirwana het allerhoogste geluk. Het woord Nirwana beteekent „uitblussching” — het beteekent een staat van voortdurende gelukzaligheid — een staat waarin alle lijden, alle wedergeboorte zijn opgelost en men zoo geheel opgaat in zijne mijnering en men zijn aandacht dusdanig kan concentreren dat men zich als het ware met het voorwerp zijner overdenking vereenzelvigt en het verschil niet meer voelt tusschen zichzelf als denkend subject en den inhoud zijner gedachte als object. — en wordt men als onttrokken aan de bestaande wereld.

Het Boeddhisme is geen godsdienst maar een moraal-philosophie, het is opgebouwd zonder hulp van bovennatuurlijke openbaring, het berust niet op geloof, maar het berust op *weten* en, liet de eerwaarde abt er met nadruk op volgen, weet u wel dat 10.8 pct. van het menschedom het Boeddhisme belijdt.

Het woord Boeddha beteekent „verlichting” men zou dus het woord Boeddhisme kunnen vertalen door *naderen* of *geraken* tot verlichting.

Het spiegelt geen ijdele beloften voor, maar het leert ons eene diepzinnige berusting en gemoedsvrede.

„Hoe staat u tegenover het Christendom?” vroegen wij. Eerst weifelde de eerwaarde abt — strak keek hij voor zich uit, zoodat we spijt kregen een dergelijke vraag gedaan te hebben. — Zijn lange smalle vingers met de toppen tegen elkaar latende rusten, sprak hij langzaam en heel voorzichtig als bang zijnde ons te wonden, „indien wij zouden gelooven dat God alles rondom ons gemaakt zou hebben, dan zouden wij Hem als zeer onrechtvaardig, zeer partijdig en veranderlijk moeten beschouwen. Hij zou dan toch hen doen lijden die nooit iets gedaan hebben dat hun dat lijden deed verdienen. Hij zou dan toch den mensch niet eens die kansen van goed of slecht geluk geven, welke zelfs den hazardspeler bij zijne berekening geschonken is. Neen”, vervolgde de eerwaarde abt, „vraag wel vergeving, maar wij hebben geen God nodig aan te roepen voor onze verlossing, wij kunnen toch onmogelijk voorstellen dat een Godheid oorzaak zou zijn van een onder de menschedom zoo ongelijke lotsbedeeling van lief en leed buiten 's menschen eigen schuld of verdienste, neen”, en hier schudde onze eerwaarde gastheer het hoofd, „neen, zoo iets zou voor ons de grootste ongerijmdheid, willekeur en onbillijkheid beteekenen, neen” — en

hier zochten zijn oogen het Boeddha-beeld, „neen, elk wezen moet zijn eigen bouwmeester zijn.

Nu stonden wij op en trachtten woorden te vinden om onze eerwaarden gastheer dank te zeggen voor zijn onderhoud — moesten wij een hand geven of alleen maar buigen — de abt maakte het ons echter gemakkelijk, „wacht u nog even”, „smilde” hij, klapte in de handen, op welk geluid een jonge monnik verscheen.

Een kort bevel, dat wij niet verstonden, de monnik verwijderde zich, kwam na enkele minuten terug, nu op z'n knieën den abt naderend en makende een sembah hem iets overreikend.

Toen stond ook de abt op, kwam naar mij toe en drukte mij iets in de handen „neem dit van mij aan als eene herinnering aan ons onderhoud, het zal u zegen en geluk aanbrengen en u en uwe vrouw behoeden voor alle gevaren op uw beider levenspad”.

Het was een gebakken stukje klei, waarin een Boeddha-figuur is afgedrukt, een votiefsteentje, dat gezegend door den priester, als amulet wordt gedragen.

Zoo eindigde ons onderhoud en nu nog, nu er al weer drie volle jaren tusschen liggen, hoor ik nog die stem en zie ik die statige mooie figuur voor mij zooals hij daar stond, afscheid van ons nemend, ons vrede toewenschte en bood, boog totdat wij uit het gezicht verdwenen waren.

onze amulet

Van Week tot Week.

Van Maandag 25 April tot Zondag 1 Mei.

De G. G. is op zijn eerste reis den 29sten j.l. te Bandoeng aangekomen. Z. E. woonde eene wapenschouwing bij en heeft o.m. een bezoek gebracht aan het werkloozentehuis van de Amsterdamsche Mij. voor Jonge Mannen, evenals aan de werkloozenkolonie te Djajakiri.

Bij de behandeling van de ontwerp-ordonnantie inzake het invoerrecht op sigarettenpapier in het Coll. v. Ged. bepleitte de heer W. van Baalen uitstel tot begin Mei, opdat het bericht van de Handelsvereniging kan worden afgewacht. De voorzitter stelde voor een verzoek tot uitstel van behandeling tot de regering te richten, waarmede het College accoord ging.

Bij den Volksraad is ingediend een ontwerp-wijziging van het reglement op de rechterlijke organisatie, vereenvoudiging en versobering van de berechting van Europeesche delinquenten door instelling van politierechters naar Nederlandsch voorbeeld, uitbreiding van de bevoegdheden van het O. M. en de hulpofficieren van Justitie, beperking van de verstek- en verzet-procedures, de vervanging van het hooger beroep in strafzaken door revisie en overdracht van enkele bevoegdheden van den Raad van Justitie op den Raadsprezident.

De Economische Commissie heeft de mogelijkheid van vrijstelling of vermindering van den erfpachtcanon en verponding voor in moeilijkheden verkeerende ondernemingen in studie. Namens het Landbouwsyndicaat is aan de commissie, in aansluiting aan een rekest aan den landvoogd, het standpunt dezer organisatie uiteengezet ten opzichte van de verlaging van de spoorwegvrachten en andere tarieven van overheidsdiensten.

Benoemd in de Com.sie tot herziening van de salarisregeling: voorz. mr. dr. J. A. M. van Buuren, dir. B. O. W., leden W. Chr. Hardeman, l. v. d. R. v. L., R. A. A. Djajadiningrat, l. v. d. R. v. L., B. J. de Leeuw, dir. fin. en de kol. der art. M. Boerstra. De opdracht luidt: 1e. het ontwerpen van een herziening van de bezoldigingen van de burgerlijke en militaire landsdienaren, het doen van voorstellen tot wijziging van de met de bezoldigingsregelen verband houdende voorschriften, met dien verstande, dat de financieele gevolgen der bestaande regelingen binnen redelijke grenzen worden teruggebracht; 2e. de indiening van voorstellen met betrekking tot de salarisregelingen, welke al dadelijk in afwachting van de onder 1e. bedoelde algeheele herziening kunnen leiden tot vermindering der landsuitgaven.

Als hoofd van het kantoor voor de herziening van de burgerlijke en militaire salarisregelingen is aangewezen de secretaris van bovengenoemde

den Haag
Kasfaulaan 26
Tel. 114574
Haagsche Schoolvereniging
Opleidingschool voor
Lycium, Gymn., H.H.S.
Moderne methodes
Kleine klassen
Dir. J. J. J. J.

5139

Boekhandel E. NOORDIJK
BANKASTRAAT 14a DEN HAAG
Telefoon 111434 5388

ALLE SCHOOLBOEKEN

Romans - Leesgezelschappen - Bibliotheek
Schrijf- en Teekenbehoeften

INSTITUUT HOMMES
BYZ. HOOGERE BURGERSCHOOL A.5j.c.
HOOG ZAND
TWE E GERENOMMEERDE INTERNATEN
PRIMA INDISCHE REFERENTIES.

5350

Van der Linden's Woontechniek
Voor 't gedistingeerde Interieur
Meubelmakerij Behangerij Stoffeerdorij Verhuizingen
VAN DER LINDEN
J. S. BACHSTRAAT 51 — UTRECHT
Fabriek OUDENRIJN 38 — Telefoon 14819
Vertegenwoordigers overal te o. bieden. 5162

Internation. Chauffeur Mechanicienschool
DE VOOGT
Refer. van Rijks- en Gem. Instellingen
Vraagt prospectus Telefoon 114295
55 Amstord. Veerkade 55, Den Haag. Let op juiste naam en adres

5009

WESSELING & Co.
ACCOUNTANCY EN BELASTINGZAKEN
LEIDEN - ST. AAGTENSTRAAT (h. Steenstr.)
TELEF. 2092 5635

BETREKKING ZOEKENDEN
voor Holland en Indië.
Wend U tot MERCATOR, Amersfoort.
Dagelijksche Betrekkinggids. 5057
Onder vermelding Kol. Weekblad, proefnummer 10 cent.

Abonneert U op:
en
Adverteert in:
Het Katholieke Dagblad van
den Haag en Omstreken
DE RESIDENTIEBODE
TORENSTRAAT 27 — DEN HAAG
Telefoon 116120 5394

VOOR AL UWE REIZEN

<p>Reisbureau LISSONE N.V. AMSTERDAM Leidschestraat 5 — Dam 10</p>	<p>Reisbureau LINDEMAN N.V. DEN HAAG 5033 Groenmarkt 22 en elders</p>
<p>— N.V. Ned. Ind. Reisbureau LISSONE-LINDEMAN —</p>	
<p>BATAVIA-CENTRUM: Rijswijkstraat 2 — SOERABAYA: Simpang 4</p>	
<p>GENUA Uff. Informazioni C.I.T. Stazione P. Principe</p>	<p>J. J. BOUVY, „Hotel Splendide“ Boulevard Dugommier 61 MARSEILLE</p>
<p>PARIJS „EXPRINTER“ 26 Avenue de l'Opéra</p>	

**Paedologisch Instituut
VALERIUSPLEIN 11 AMSTERDAM**

**INRICHTING VOOR OBSERVATIE VAN
MOEILIJKE EN ACHTERLIJKE JONGENS.**
Geeft na 4-8 weken observatie paedagogisch advies
aan ouders of voogden omtrent geplaatste pupillen.
Directeur: Prof. Dr. J. WATERINK.
Medisch adviseur: Prof. Dr. L. v. D. HORST.
Verpleeggeld f 3.50 — f 4.50 per dag. 5108

**FIRMA LAÇET EN JANSEN - UTRECHT
KLEERMAKERIJ 5108**

KEISTRAAT 5 — TELEFOON 10418
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West“
— Coupeursbezoek door geheel Nederland —

MEUBILEER INRICHTING „DE WONING“ N.V.
LAAN VAN MEERDERVOORT 312 'S-GRAVENHAGE

**SPECIALE AANBIEDING
SLAAPKAMER - AMEUBLEMENT**
gepolitoerd notenhout

**NEDERLANDSCH
FABRIKAAT!**

Driedeurige Kast
Toilet Tafel -
Lits Jumeaux -
2 Nachtkasten
Tafel en 2 Stoelen

FL. 495.--
- Stijlvol ontwerp -
- Uitmuntend materiaal -
- Keurige afwerking -
- Onbepaalde garantie

Vraagt prospectus

SOEKA THEE

En gros - En detail
Levering direct
aan particulieren
à f1.30, f1.40 en f1.50 p. pond
Per 5 pond franco door
geheel Nederland 5026

Handelmaatschappij
„ECKLOO“
Postbox 179 - Telef. 556559
DEN HAAG

Gemeubileerde Landhuisjes te huur
op de Veluwe, temidden
BOSCH en HEIDE
in voor- en najaar speciaal voordeelige prijzen
Te bevragen bij 5059
LANDGOED REFUGIUM, ELSPEET. Tel. 3

Centraal Kamerverhuurkantoor
Noordeinde 18a. Telefoon 114224.
Uw raadsman bij HUUR en VERHUUR van
GEMEUBLEERDE KAMERS en ÉTAGES.
Inschrijving, inlichting gratis. 5082

commissie, de heer J. G. Hoekman, die onder de
algemeene leiding van den voorzitter belast is
met de dagelijksche leiding van het kantoor.

*Men meldt, dat de Kleine Welvaartcommissie wordt
opgeheven. Haar werkzaamheden zullen verricht
worden door de Economische Commissie.*

*Het Coll. v. Géd. heeft het besluit van den Provincialen
Raad van Oost-Java tot het aangaan van een
leening van f 340.000 voor de oprichting van wa-
ter- en electriciteitsbedrijven goedgekeurd.*

*De conferentie van de gouverneurs in de vorstenlan-
den, den dir. van het Dept. van B. B. en den
Dir. van het Dept. van B. O. W. besloot aan de
regering 't voorstel te doen tot de instelling van
een eenhoofdige leiding der drie waterschappen.
Hierdoor zou het mogelijk worden over te gaan
tot de invoering van autonomie der waterschap-
pen en het centraal waterschapskantoor op te
heffen, waardoor een besparing van f 50.000 zou
worden verkregen.*

*Het dep. van fin. stelt een onderzoek in naar de mo-
gelijkheid van de invoering eener omzetbelasting,
in het bijzonder voor den detailhandel.*

*35 Middelbare ambtenaren van den dienst der in- en
uitvoerr. en acc. zullen als gevolg van de nieuwe
bezuiniging afvloeien. Eveneens 62 fröbelonder-
wijzeressen, als gevolg van de opheffing der voor-
klassen.*

*Aan prof. dr. C. D. de Langen, hoogleraar in de bij-
zondere ziektekunde, diagnostiek en therapie aan
de Geneeskundige Hoogeschool te Batavia is op-
gedragen zich op 25 Mei voor wetenschappelijke
doeleinden naar Nederland te begeven.*

*De alg. vergadering van het Instituut van landbouw-
kundige ingenieurs, afkomstig van de landbouw-
hoogeschool te Wageningen heeft een motie aan-
genomen tegen „het voornemen der regering om
een aantal van Wageningen afkomstige hout-
vesters te ontslaan, terwijl buitenlandsche tijde-
lijke houtvesters zullen worden aangehouden“,
aangezien „in Ned.-Indië aan Nederlanders bij
gebleken geschiktheid de voorkeur dient te wor-
den gegeven“. Met „geschiktheid“ zal hier zeker
wel „gelijkwaardigheid“ bedoeld zijn.*

*Acht vrouwenverenigingen en twee jeugdorganisa-
ties hebben den geboortedag van Raden Adjeng
Kartini te Batavia herdacht.*

*De Swadesji-commissie der Indonesische Volksuniver-
siteit, is tot de conclusie gekomen dat de Swa-
desji-beweging waardeloos is voor de bevordering
van onafhankelijkheid en welvaart der bevolking.*

*De algemeene meening ter vergadering van het hoofd-
bestuur van de Federatie van Europeesche werk-
nemers was ten aanzien van den wekelijkschen
rustdag, dat deze behoort te worden bevorderd
door een regeling van publiekrechtelijken aard.
Het achtte, in verband met het voorstel tot samen-
werking met het Verb. v. Ver. v. landsdienaren,
den tijd voor de oprichting van een vakverbond,
dat alle vakverenigingen zal omvatten, nog niet
gekomen.*

*Het Lagerhuis heeft het voorstel tot het heffen van een
invoerrecht van 4 d. per pond op thee aangenomen.
Een amendement van Labour om het recht
vast te stellen op 2 d. was eerst met 343 tegen 49
stemmen verworpen. Ook werden de voorstellen,
waarbij de koloniën en mandaatsgebieden bij den
suikerinvoer een grootere preferentie krijgen,
aangenomen.*

*Het besluit om de tinproductie opnieuw te beperken
had op de tinnoteering een gunstigen invloed ge-
had. De loconoteering steeg met £ 112 to
£ 117.10, de termijnnotering steeg van 114 tot
£ 119.10. Naar verluidt, is het nieuwe besluit vóór
zijn aanneming door de regering van Malakka
eerst voorgelegd aan de in de Malayan Chamber
of Mines vereenigde mijn eigenaren in Malakka.
Ofschoon krachtige oppositie tegen deze restric-
tiemaatregelen te verwachten is, is men toch de
meening toegedaan, dat het besluit door de Ma-
layan Chamber of Mines zal worden goedge-
keurd. In dat geval zullen de producenten in Ma-
lakka met 32 % van hun capaciteit werken. Van
verschillende zijden wordt echter opgemerkt, dat
ondanks een nieuwe beperking van de koperpro-
ductie tot 20 % van haar capaciteit, de toestand
niet veel verbeterd is.*

*Men wil dat bij de vertegenwoordigers van de tabaks-
maatschappijen in het Djemberse eene groeien-
de voorkeur bestaat voor de algeheele sluiting
van alle ondernemingen voor den volgenden
oogst.*

*De index-cijfers voor Maart 1932 zijn, vergeleken met
1931, gedaald voor: ongewogen uitvoerproducten
van 72 op 57, invoerartikelen 122 op 101, - klein-
handel 139 op 116, voedingskosten voor Euro-
peesch gezin 152 op 128 en voor Inlandsch gezin
114 op 82.*

*De heer Van Orsoy de Flines uit Oengaran, die zijn
kostbare verzameling aardewerk aan het Bata-
viaasch Genootschap schonk, heeft een aanvang
gemaakt met de overbrenging, hoewel het aan-
vankelijk zijn bedoeling was dat eerst na zijn
overlijden de kunstschaten zouden worden over-
gebracht. Het museum richt er een speciale zaal
voor in.*

*De Geologische Kaarteeringsdienst vond in Ngawi in
de Solo-vallei, vijf fossiele menschedels die
even oud zouden zijn als die van den Neander-
thaler, doch jonger dan Pithecanthropus erectus.
De vindsters, de ing. C. ter Haar en W. F. F. Op-
penoorth, schatten den ouderdom van hun
vondst op circa 100.000 jaar. Het gevonden men-
schentype werd genoemd Homo Javatropus
Soloensis.*

*Voorts werden fossiele resten gevonden van
stegodons, van een nijlpaard, een prae-histo-
rischen tijger, een olifant, eenige bantengs en een
voorwereldlijken karbouw, met hoorns welke
twee meter uit elkaar stonden.
De dieren en menschen zijn vermoedelijk om-
gekomen bij een bandjir van de oer-Solo-rivier
(gloed- of modderstroom?) en daarna verstreend.
Het schatten is een schoone zaak,
Geeft geologen veel vermaak.*

*Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en
de N. R. Ct.*

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

Chineesche Ceramiek.

Den Haag staat, op het gebied der toegepaste kunst,
den laatsten tijd wel in het teken der Chineesche
Ceramiek. Niet alleen was er gedurende de maanden
Maart en April — nu ook in Mei verlengd — een bizon-
der mooie, zeer smaakvolle en tegelijk overzichtelijke
tentoonstelling van aangelegd in de rechtsche beneden-
zaal van het Gemeente-Museum aan den Korten Vij-
verberg, welke zeker dank zij ook het prettig uitleg-
gend geleid, goed bezocht wordt, maar tevens ziet men
tegenwoordig bij de verschillende kunsthandelaren
heel wat aardewerk en porcelein uit het oude Heme-
sche Rijk te koop. O. a. biedt de heer Damne in zijn
nieuwen winkel Zeestraat 65, er een uitgebreide col-
lectie van aan, afkomstig uit Nederlandsch Indië,
waarheen in vroegere tijden zeer veel van deze toege-
paste kunst uit China werd ingevoerd en men thans
nog in de Kampongs, vooral op de buitengewesten, o.a.
op Celebes en het eiland Bali, dikwijls mooie stukken
voor weinig geld kan opkopen. Zij, die dit gedaan
hebben, trachten de kostbaarheden, die zij mee naar
Holland brachten, nu te gelde te maken. Op deze wijze
heeft zeker ook Boeatan, mede ten gerieve van hare
Indische correspondenten, een kleine tentoonstelling
aangelegd van Chineesche ceramiek — waaronder ook
Siameesche stukken — en een deel daarvan, ter eere
van Prinses Juliana's verjaardag, vroolijk met Oost-
Indische kers versierd op oranje-getinte plangi shawls
uit Grisee en Cheribon, met Javaansche, gebatikte,
zijden Gotjan, voor het uitstakraam in Heul-
straat 19 geëtaleerd. In de toonkamers achter zijn
voor de liefhebbers nog meerdere exemplaren, tegen
zeer billijke prijzen te koop.

Gezien het zeer aantrekkelijke van deze Volkskunst,
zoowel wat materie als kleur, vorm en versiering be-
treft, valt zij over het algemeen zeer in den smaak,
te meer daar zij in bijna iedere omgeving tot velerlei
praktische doeleinden kan gebruikt worden en tegelijk
een lust voor de oogen vormt.

Hoe allerlieft doen o.a. de kleine bordjes als asch-
bakjes, de grootere als gebakshoteltjes en bonbon-
nières, de verschillende vazen, b.v. als onderstuk
voor schemerlampen, om maar enkele voorbeelden te
noemen.

Men moet echter met oordeel des onderscheids weten
te kiezen en zich daarom, zoo men er geen verstand
van heeft of er nog niet genoeg voor voelt, trachten in
te werken, waartoe men juist nu, tijdens deze tentoon-
stellingen zoo goed de gelegenheid heeft.

In het Gemeente-Museum kan men voor één kwartje
een keurige catalogus kopen, voorzien van een zeer
leerrijke Inleiding, door den deskundigen conservator
H. C. G(alois) opgesteld, waarin deze o.m. schrijft:

„Het doel van deze tentoonstelling is niet den
liefhebbers van ceramiek vooral technisch in-
zicht, maar aesthetisch genot bij te brengen. Zij
zullen hier voornamelijk de periode van hoogsten
bloei vertegenwoordigd vinden in eene qualiteit,

L. A. MONOD DE FROIDEVILLE

BELASTINGADVISEUR

WIJNSTRAAT 91 - ROTTERDAM

TELEFOON 54780 5615

VOORLICHTING EN BIJSTAND IN ALLE — FISCALE AANGELEGENHEDEN —

die men slechts in het buitenland, op enkele plaatsen kan aantreffen. De liefhebbers van *porselein* mogen, indien zij een open oog hebben en een niet opzettelijk verhard gemoed, van de soms (over-)verfijnde meesterstukjes uit den tijd van Keizer K'ang Hsi en zijne opvolgers kunnen genieten, aan de scheppingen uit de Sungperiode zullen zij, in het eerst wellicht niet zonder fond van gering-schattende achterdocht, hunne bewondering niet kunnen onthouden.

„Mocht deze tentoonstelling sluimerende praedispositie's wakker geroepen en nieuwe adepten hebben aangekweekt, zoo zouden de inzenders en de Directie zich gelukkig prijzen.”

Na er op gewezen te hebben, dat in de laatste dertig jaar, voornamelijk door den aanleg van spoorwegen, uit de *löss* van China zooveel voor den dag is gekomen, ook op kunstgebied, waardoor vroeger zorgvuldig en intelligent opgebouwde theoriën door nieuwe vondsten weggevaagd kunnen worden, geeft deze catalogus een eenvoudig en duidelijk overzicht van wat op ceramisch gebied uit de verschillende dynastieën te bewonderen en op te merken valt, aan de hand waarvan men het tentoongestelde des te meer genieten kan.

Tot besluit voegt de directeur van het Museum, Dr. H. E. van Gelder, er aan toe:

„Tot slot sta hier een woord van zeer bijzondere erkentelijkheid voor de vriendelijke en gulle medewerking, welke wij ondervonden van de zijde van die Haagsche verzamelaars, die ons hun kostbaar bezit voor deze tentoonstelling wilden toevertrouwen.

„Erkentelijk zijn wij omdat wij daarin een bewijs zien van waardeering voor de verzameling, welke het Museum-zelf reeds op het gebied der Chineesche ceramiek heeft kunnen vormen, maar wij zijn het ook uit naam der stadgenooten, die, dank zij deze omvangrijke bruikkleenen, een kostelijk genot kunnen smaken. Juist waar, op hun verzoek, de namen der inzenders niet worden vermeld, grijpen wij gaarne de gelegenheid aan om op deze plaats aan onzen dank uiting te geven.”

Wij bevelen alsnog een bezoek aan deze interessante tentoonstelling ten zeerste aan, ook met het oog op vergelijkingen met de moderne ceramiek in verschillende landen, die vaak geïnspireerd wordt door deze oude kunst.

In verband met deze herleving van belangstelling bij ons voor deze Chineesche kunst trok het onze aandacht, dat het Nederl.-Indische dagblad *De Locomotief* onlangs een royaal opgevat speciaal *China-nummer* uitgaf, waarin, onder het vele lezenswaardige, ook een artikel voorkomt over: „*Het eerste Begin der Chineesche Kunst*”, gewijd aan het praehistorisch tijdvak van den gepolijsten steen, den voorlooper van de pottenbakkerskunst, waarin terecht wordt opgemerkt, dat wat wij van het oudste tijdperk in China weten, enerzijds gebaseerd is op de recente na-speuringen en archeologische onderzoekingen, anderszijds op de Chineesche overlevering, welke merkwaardig genoeg, elkander veelal dekken.

Wij ontleenen daaraan het volgende:

„De archeologische onderzoekingen hebben in verschillende provincies plaats gevonden.

„In drie gebieden echter hebben zij vruchtbare resultaten opgeleverd, en wel ten eerste in Kan-soe, aan den voet der heuvels en in de grotten en holen in het dal van den bovenloop van de Gele Rivier, ten tweede in Ro-nan, het dal van den benedenloop van dezelfde rivier in Honan en ten derde in Ordoss in de groote bocht, die de Gele Rivier daar vormt.

„Men neemt aan, dat de vondsten die men op deze drie plaatsen uit de *löss* opgroeft, dateeren van ongeveer dertig eeuwen vóór onze jaartelling.

„Het is natuurlijk onmogelijk uit deze zeer verspreide en nog tamelijk zeldzame vondsten reeds verstrekkende conclusies te trekken.

„Toch zou men uit het feit, dat de versierde vazen talrijk zijn in Kan-soe, terwijl de onversierde daar schaarsch zijn; dat de mate van versiering wijst op meerdere of mindere gevorderdheid der beschaving; dat de onversierde vazen uit Ro-nan gelijkenis vertoonen met die uit Cambodja, de hypothese kunnen opmaken, dat er zich in de voorhistorische tijden twee volkomen verschillende rassen in China hebben gevestigd: het eene uit het Westen en het andere uit het Zuiden komend.

„Belangrijk is de vondst van koperen voorwerpen in Kan-soe, want hier treft men een volledige overeenstemming aan met de Chineesche

overlevering, die zegt, dat men het koper ontdekte in de 27ste eeuw vóór onze jaartelling, onder de regering van Roang-ti.”

Schrijver merkt ten slotte op:

„Het is niet mogelijk aan die ver achter ons liggende tijden een hoog kunstgehalte toe te kennen, terwijl Egypte, Elam en Babylonië toen reeds een cultuur bezaten, bloeiend door kunst en wetenschap.”

Het spreekt wel van zelf, dat de resultaten der voortgezette onderzoekingen, ook op dit gebied, door velen met groote belangstelling worden gevolgd.

Wij besluiten dan ook met de hoop uit te spreken dat de uitgave der China-nummers door *De Locomotief* voortgezet mogen worden, daar zij, door de veelzijdigheid der daarin verhandelde onderwerpen, stellig ook zullen bijdragen om: „*de goede verstandhouding met de Chineesche ingezetenen van Nederl.-Indië in ieder opzicht te bevorderen*”, hetzelfde, dat Boeatan immers beoogt, opzichtsens alle inhoorlingen ginds.

Herinnering aan Boeatan's Bridge-drive, ten bate der Ind. Volkskunst op a.s. Zaterdag.

Entrée één rijksdaalder.

Mooie Indische prijzen.

Deelnemers gelieven zich te melden bij den heer J. H. T. Velu, Luit.-Kol. O. I. L., Stadhoudersplein 90.

Zegt het voort.

Porsoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

De huidige wereldcrisis.

Met een rede over de middelen om de huidige crisis te overwinnen, heeft Prof. Mr. Dr. M. A. G. Hartshoorn het ambt van buitengewoon hoogleraar in het staats-, administratief- en handelsrecht aan de Technische Hoogeschool te Bandoeng aanvaard (*Soer. Hbl.* 24/3, 3de bl. en *Java-Bode*, 24/3). Thans berust de leiding van de productie bij de Banken; in deze machtspositie ligt — n. h. o. van Prof. H. — voor den Staat een groot gevaar. De Staat zelf moet zich in het belang van de gemeenschap met de leiding van de credietpolitiek belasten. In zijn studie: „Staatscredietorganisatie” heeft spr. aangewezen hoe dat kan geschieden. Het heerschende kapitalistische productiestelsel kan stellig niet als oorzaak van de wereldcrisis worden aangemerkt; de beginselen van dat stelsel zijn kerngezond. De primaire oorzaak van de huidige wereldcrisis is de overkapitalisatie der staatschulden. Voor het meerendeel der Staten is het onmogelijk de middelen op te brengen voor de betaling van rente en aflossing. Om met de betaling voort te gaan wordt de credietuitgifte steeds uitgezet, waardoor de valuta steeds meer in waarde daalt. Dit middel is erger dan de kwaal. De Staat moet trachten op alle mogelijke wijzen de depreciatie van zijn valuta te voorkomen. *Ned.-Indië* is volkomen in staat zijn schuld (aflossing en rente der leeningen bedragen f 100 miljoen) ten volle en in volwaardig geld te voldoen, gezien de potentieele mogelijkheden waarover het beschikt. Nochtans zal het noodig zijn — om 't economisch leven niet te zwaar te belasten — de aflossing op te schorten, wat een dadelijke besparing geeft van f 40 miljoen. Ook zijn talrijke particuliere ondernemingen in moeilijkheden geraakt. Spr. is van meening, dat de Staat moet ingrijpen om haar te helpen. Spr. wijst op de oplossingen, welke het fascistisch Italië gegeven heeft aan dit vraagstuk en op de credietorganisatie, zooals hij die als ideaal ziet. Dit zijn z. i. de twee middelen, om de heerschende wereldcrisis te overwinnen.

Onderwerpen van internationalen aard worden o.a. behandeld in het *Soer. Hbl.* (21 t/m 26/3, Correspondenties), de *Deli Crt.* (29/3 t/m 2/4, 3de bl.) de *Java-Bode* (23, 24 en 26/3 „Shanghai”, *G. H. C.*; 29/3, 3de bl. „Bombay”) en *De Loc.* (19/3, blz. 4 „Machtsmiddelen voor den Volkenbond”, Prof. Brugmans; blz. 7 en 23/3, blz. 1 en 7 „Shanghai”, A. Londres).

Nationale economie.

Met *Swadeshi* wordt in de Inlandsche wereld op Java het streven bedoeld tot het zelf vervaardigen van goederen, die tevoren van den vreemde kwamen. *De Loc.* (19/3, blz. 3) noemt het stimuleeren der zelfwerkzaamheid een nuttige beweging. Het zelf vervaardigen van geweven stoffen sluit zich aan bij hetgeen van gouvernementwege sinds jaren wordt verricht ter bevordering der weefnijverheid. Wanneer van de bevolking zelf een streven uitgaat tot bevordering der eigen productie en industrie, heeft dat zeker waarde; de stimulans van nationaal-politieke actie kan daarbij vruchtbaar werken. Sommigen zeggen: met huisnijverheid, met primitieve vormen, daarmee komen wij er niet; eigen industrie zal hier moeten komen zooals zij kwam in Japan. Met modern-Westerschen opzet, wellicht eerst met vreemd, later met eigen kapitaal; eerst met vreemde, later met eigen leiding. Anderen meenen dat juist met den kleinen opzet en met de huisnijverheid begonnen moet worden. Eigen kapitaal is er niet; industriele kennis evenmin, maar arbeidskracht is er wel. Die arbeidskracht kan benut

worden voor „swadeshi”; daarmee wordt *alvast* een versterking der volkshuishouding bereikt. Volgens *De Loc.* is voor dit laatste veel te zeggen. Een agrarisch land heeft werkkraft over. Die agrarische werkkraft is wel degelijk te benutten, wanneer men voor het surplus aanwending vindt in allerlei vormen van huisnijverheid. Daarbij kan dan het kleinbedrijf ontstaan, en dat alles is veel eerder te verwezenlijken, dan moderne industrialisatie.

De Loc. (23/3, blz. 17) ontleent aan het blad „Capital” (te Calcutta verschijnend) een beschouwing over *Britsch-Indische Suiker*. De landman is meer suikerriet gaan planten omdat er *winst* in stak en het huidige invoerrecht op suiker 18 Rupees per zak bedraagt.

De Loc. (24/3, blz. 21) geeft een verslag van een persgesprek met Dr. Ir. L. J. C. van Es te Bandoeng over een gestoten economische huishouding. Hooge tolmuren, verbod of contingentieering van invoer, directe economische dwang opgelegd door militair krachtige landen, boycot als afweermiddel door de zwakkeren, zijn de symptomen van een economischen oorlog, die zich allerwegen openbaren. In dezen strijd is *Ned.-Indië* in vele opzichten er slecht aan toe; de sluiting van vele markten berooft het van de natuurlijke voordeelen, die het door bodem, klimaat en bevolking bezat. De uitbreiding der cultures en industrieën dient thans plaats te maken voor eene beperking. De daling van de uitvoerwaarde dwingt tot eene beperking van den invoer; nieuwe wegen van productie dienen te worden geopend. Een verhooging der voortbrenging van die producten, waarvan de behoefte in *Ned.-Indië* nog niet voldoende wordt gedekt (*rijst*), is te bereiken. In 1930 werden op Java en Madoera 248.783.000 K.G. *rijst* ingevoerd ter waarde van f 35.3 miljoen. Een verhoogde *rijst*productie op Java kan alleen door een intensivering met behulp van bepaalde meststoffen en door verbetering van de bevoeding worden verkregen. Japan werd binnen drie jaren tijds van importeur tot exporteur van *rijst*, dank zij een met 25 % gestegen gebruik van bepaalde meststoffen. Java kan dit voorbeeld van Japan volgen; het voordeel op de handelsbalans van den verminderden *rijst*import wordt echter voor een belangrijk deel te niet gedaan door de importkosten der meststoffen. De Opsporingsdienst (Geologische Dienst) heeft zich bezig gehouden met het vraagstuk op welke wijze *Ned.-Indië* van *inheemsche kunstmeststoffen* kan worden voorzien. In de behoeften van West-Java aan *Natuurphosphaat* en van *Midden- en Oost-Java* aan *Dubbel-supperphosphaat* zal Java hoogstwaarschijnlijk zelf kunnen voorzien. In een rapport van den Opsporingsdienst is ook gewezen op de mogelijkheid van winning van *Kalizoeten* als bijproduct van de zoutwinning op Madoera; over de *stikstofmeststoffen* worden nog gegevens verzameld. Buiten het opsporen van de grondstoffen voor kunstmeststoffenindustrie bestaan nog economische mogelijkheden ten aanzien van *andere industrieën*: Keramische industrie, vuurvaste steen, glas, aardverfstoffen, bleekarden, tras, portlandcement, natuursteen, sierstenen, enz. Het Bureau der Geol. Technische Onderzoekingen treedt reeds op als adviseur voor eene toekomstige bazaltsteenwinning in Kediri en eene marmarwinning in Banjoemas.

Wij verwijzen naar de *Java-Bode* (29/3 „Het Paascongres van Pasoendan”), het *Bat. Nwsbl.* (24/3 „Hoe de bevolking zich redt” met thee) en het *Soer. Hbl.* (22/3, 2de bl. „De Indische industrie”; 3de bl. „Theeschimmel”).

Rotary international.

De heer Sydney W. Pascall, de president van Rotary international, maakte een reis door de Engelsch sprekende landen in het Verre Oosten, om verschillende aangelegenheden, de Rotary betreffende, te bespreken en af te wikkelen. Te Medan deelde de heer Pascall e. e. a. mede over Rotary aan *De Sum. Post* (26/3). Rotary vond 27 jaar geleden zijn oorsprong te Chicago, aanvankelijk bedoeld als een middel tot gezellige bijeenkomsten van zakenlieden met personen van andere professie; de beweging heeft zich thans uitgebreid tot 70 landen. Het doel is het zich dienstbaar maken om elkander beter te leeren begrijpen en waaraan. De Rotary-beweging bemoeit zich niet met politieke of godsdienstige vraagstukken, doch tracht den geest van dienen aan te wakkeren, ten nutte van de gemeenschap, aangezien men gelooft, dat de meesten onzer meer goeds kunnen bereiken door individueel zijn beste kwaliteiten in omgeving en werkring te ontplooien dan door het stichten van filantropische instellingen. Het is thans waarschijnlijk meer op *internationaal gebied*, dat Rotary iets zal kunnen bereiken. Personen van verschillende landaard en verschillende rassen worden met elkander nader in contact gebracht, en daaruit kan een wederzijdsch waarden en begrijpen geboren worden. In de vriendschappelijke sfeer der Rotary-bijeenkomsten kunnen de meest uiteenlopende zienswijzen verkondigd worden, zonder tot geredekavel of getwist over te gaan. Zij, die de meest uiteenlopende meeningen aanhangen, zullen elkander toch op gemeenschappelijk terrein ontmoeten en elkander leeren waardeeren en begrijpen. Indien men zich daardoor de achting verworven heeft, zal men kunnen arbeiden in een omgeving, waarin de moeilijkste problemen tot een oplossing kunnen worden gebracht. Rotary heeft natuurlijk in het

bereiken hier oplossingen geen enkel aandeel, doch schept alleen de sfeer, die het vinden eener oplossing gemakkelijk maakt. In het bijzonder wees de heer Pascall op het nut van Rotary voor de Engelse en Hollandse koloniën, waar zoovele scherpe tegenstellingen bestaan, die het scheppen van een soepele sfeer dringend noodig maken. Rotary heeft in deze gewesten nog een zeer belangrijke rol te vervullen, en het stemde den heer Pascall dan ook tot tevredenheid, dat ook in Ned.-Indië thans reeds zoovele Rotary Clubs bestaan, die de doelstellingen in praktijk trachten te brengen.

Onderwijs-reorganisatie.

Het Soer. Hbl. (22/3, 2de bl. Z.) is van meening, dat vervanging der voor Ned.-Indië al te kostbare Europeesche krachten bij het Holl.-Inlandsche en het Holl.-Chineesche onderwijs door Inlandsche en Chineesche krachten, niet alleen slechts eene wenschelijkheid is, doch vooral: eene dringende noodzaak. Omtrent de desbetreffende plannen der Regeering weet Z. het volgende mede te deelen. Vanaf 1926 heeft onze onderwijspolitiek het z.g. „kweekschoolplan” aanvaard, waardoor voor Europeesche, Inlandsche en Chineesche onderwijzers nog slechts één gelijkwaardige lagere acte zal bestaan. De examens voor deze acte zijn thans in het derde jaar. Op den onderbouw der nieuwe Holl.-Inl. kweekscholen staat de driejarige bovenbouw te Djokja. Voor dezen bovenbouw worden alle geschikte Inlandsche en Chineesche jongelui aangenomen, en over een paar jaren begint de jaarlijksche aflevering van Inl. en Chin. onderwijzers, die geleidelijk de Hollandse krachten aan meergenoemde scholen zullen vervangen. Daar onder de Chineesche jongelui de animo voor deze betrekking gestadig toeneemt, zal in afzienbaren tijd ook de bezetting der Holl.-Chin. scholen met bijna uitsluitend Europeesche krachten, veranderen. Het zal echter ongeveer vijftien jaren duren, alvorens het proces der vervanging geheel is afgelopen. De vorming der onderwijzers naar het nieuwe plan, dient ook om het jaarlijksch verloop van oudere krachten aan te vullen. Intusschen is de uitzending van onderwijzers uit Holland door de Regeering stopgezet; zoo zal het percentage Nederlandsche onderwijzers in Indië voortdurend geringer worden.

Onderwijszaken worden behandeld in De Loc. (10/3, blz. 25 „Indianisatie”, Volksraad), het Bat. Nwsbl. (12/3 „Onderwijs en studiekas”; 26/3 „De nieuwe Onderwijsverslechteringen”), de Java-Bode (26/3 „Het Indische Onderwijs”, v. W.), de Deli Crt. (30/3 en 1/4, 2de bl. „Een Hoogeschool-misstand”, N. v. d. D.; 29, 31/3 en 1/4 „De taalstrijd in Simeloengoen”; 31/3, 4de bl. „Atjehsch als voertaal”, Teukoe Hassan) en het Soer. Hbl. (23/3, 2de bl. „Bezuiniging of hervorming?” A. de la Court).

Radio-zege.

Op initiatief van de firma Mac Gillavry te Djati-roenggo heeft er een radio-uitzending plaats gehad van Nederland naar Indië. Het verloop van den internationalen voetbalwedstrijd België-Nederland te Antwerpen werd uit een radiocabine op het veld gebroad-cast. Een telefoonlijn verbond het veld met Hilversum. Hilversum zond door naar Kootwijk, waar drie kortegolfzenders werkten: voor West-Indië, Amerika en Canada, voor Zuid-Afrika en Congo, en voor Ned.-Indië. In Indië ontving P. T. T. Bandoeng en zond langs landtelefoonlijnen door naar Batavia, Semarang en Soerabaja, waar de zenders der radiovereenigingen weer voor heromroep zorg droegen. Wie rechtstreeks op Kootwijk instelde op den zender P. D. K. op 28 M. en vooral op den zender P. D. V. op 24.8 M. heeft voor het eerst sinds langen tijd de stem van Holland weer eens goed gehoord. Waar nu opnieuw gebleken is, hoe men in Nederland reeds beschikt over staatszenders, die voor een goeden omroep-naar-Indië kunnen zorgdragen, zoude het — n. h. i. van De Loc. (21/3, blz. 21 en 37 „Radio-zege” en „De Moraal”) — beschamend zijn, wanneer die omroep zich nu nog langer zou laten wachten.

Evolutie van Sumatra's Westkust.

Oud-Gouverneur G. F. E. Gonggrijp vertelt in de Deli Crt. (30/3, 4de bl.) e. e. a. omtrent den economischen toestand van Sumatra's Westkust en de politieke situatie aldaar. De Inlander ter S. W. K. heeft zich hoofdzakelijk toegelegd op de rijstcultuur; daardoor heeft dit gewest door de tijden heen economisch sterker gestaan dan die gebieden, waar wel is waar door de cultuur van handsgewassen in tijden van hoog conjunctuur, groote winsten zijn gemaakt, maar waar de bevolking weer tot primaire toestanden is teruggevallen, toen de wereldmarkt een steeds somberder aspect ging vertoonen. De belegging van belangrijke

kapitalen, vooral van de H. V. A. en de Koloniale Bank, de cultuur van handsgewassen, die met kracht werd aangevat, en het belangrijk toegenomen autoverkeer hebben hier een oversnelle, ongekende evolutie teweeggebracht. Thans zijn er in het Gewest 3500 K.M. weg voor auto's berijdbaar. Door de gewijzigde toestanden hebben de economische wegen in het Gewest zich verplaatst. Zoo is er o.a. een verbinding tot stand gekomen vanaf Pajakoembo naar Pakan Baroe in Bengkalis. Door dezen weg heeft een gedeelte van het Gewest zich economisch meer op Oost-Sumatra georiënteerd; ten nadeele — in verband met de vrachttarieven der Kon. Paketvaart Mij. — van Padang's handelsbelangen. Door de economische inzinking over de heele wereld, is er een stagnatie in de uitvoering der wegenplannen gekomen. De politieke toestand ter S. W. K. is over het algemeen gunstig, maar hij ontwikkelt zich den laatsten tijd in sommige streken in minder gunstigen zin. Die ongewenschte verandering wordt in de hand gewerkt door de politiek, die den laatsten tijd door de Regeering is gevolgd. Tegen het advies in van het Hoofd van het Gewest, van alle betrokken Europeesche bestuursambtenaren en zelfs van de betrokken Inlandsche rechtsgemeenschappen, laat men geïnterneerde personen van den Boven-Digoel en van zich in de gevangenis bevindende veroordeelden — die na expiratie van hun straf voor interneering in aanmerking kwamen — toch naar hun land terugkeeren. Uit het Gewest Sumatra's Westkust zijn slechts de primair gevaarlijke elementen na serieus onderzoek voor interneering voorgedragen; vergissingen hebben hier niet plaats gehad. De twee nieuwe instituten, de Veldpolitie en de Gewestelijke Recherche, ingesteld als gevolg van den opstand in Jan. 1927, hebben goed voldaan. De Veldpolitie geniet zelfs onder de Inheemsche bevolking groote populariteit. Vroeger werd het goedgezinde deel der bevolking door de slechte elementen geïntimideerd. De bevolking voelde zich onbeschermd, begon over te hellen naar de meening dat er geen Gezag meer bestond en sloot zich dus, op eigen behoud bedacht, bij de kwade elementen aan. Dat is nu uit. Overal ziet de bevolking nu de Veldpolitie, die een onmisbaar en uitstekend instituut tot handhaving van orde en rust is gebleken, en voelt zij zich beschermd. Het Soer. Hbl. schrijft over „Morele infectie” (16/3, 2de bl. Z.), „De fraudes bij den A. C. W.” (21/3, 3de bl. Requisitoir), „Bestuursweelde” (21/3, 2de bl. Z. betr. de Vorstenlanden), „Nationaal salarispeil” (26/3, 2de bl. Z.) en „Vlootkosten” (24/3; 2de bl. Z.) het Bat. Nwsbl. over „De Batavia'sche politie-affaire” (17/3), De Sum. Post over „Verwording” (1/4).

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

De Volksbeweging.

De persberichten en commentaren betreffende de nationalistische beweging op Java, geven nog geen blijk of aanwijzing van meerdere toenadering tusschen de verschillende nationalistische coöperatieve en non-coöperatieve partijen. Uit de verslagen van de gehouden vergaderingen valt zelfs op te maken dat nog meer nuanceeringen zullen volgen. Behalve dat de z.g. „golongan merdeka” (de onafhankelijken) zich al in twee groepeerings verdeeld heeft, van welke de meeste radicale zich in de „Pendidikan Nasional Indonesia” heeft vereenigd, is de door velen reeds ten doode opgeschreven Partai Rajat Indonesia met een Semarang'sche afdeling verrijkt en zijn ook te Semarang plannen opgekomen om de oude Sarekat Islam — dus een locale vereeniging en niet een afdeling van de P.S.I.I. — weer in het leven te roepen.

In het B. O.-orgaan Padoman van 29 Febr. schrijft iemand de „traagheid” in de Indonesische vrijheidsbeweging toe aan onvoldoende krachttoevoer. Het gros der bevolking blijft nog buiten de partijen. Vroeg of laat zal echter toch — gezien ook de groote belangstelling die ir. Soekarno geniet — de massa in de partijen komen. En wanneer het bewegingsleger maar flink genoeg versterkt is, verwacht schrijver dat de Regeering meer rekening zal houden met den drang naar onafhankelijkheid en deze ten slotte geven zal. De vrijheidsbeweging is niet verboden en de Regeering zal die vrijheid geven zodra men rijp genoeg wordt geacht. Schrijver vraagt of de intellectuelen zich niet schamen, dat zij onrijp worden genoemd.

In Sedio Tomo van 4 Maart wordt ten volle het verwijt van de „Soeara Merdeka” aan de nationale politieke vereenigingen onderschreven, dat zij zich in den laatsten tijd te veel met sociale en economische aangelegenheden hebben bemoeid. Ook schrijver is van oordeel dat er een arbeidsverdeling moet bestaan. De politieke vereenigingen moeten uitsluitend op politiek terrein blijven. Het spreekt echter van zelf dat er eenig verband moet zijn met de economische en sociale vereenigingen.

Over het algemeen schijnt het wachten nog te zijn op een definitief partijkiezen van ir. Soekarno, ondanks diens herhaalde verklaringen dat hij zich — vooralsnog? — bij geen der bestaande partijen zal aansluiten. Tot dusverre is hij na zijn eerste optreden slechts als spreker opgetreden in een P. B. I.-bijeenkomst te Blitar en op een openbare ver-

gadering te Malang en beperkte hij zich tot een algemeene opwekking tot eenheid. Het initiatief tot de Malangsche vergadering van 28 Febr. werd, volgens de Sin Tit Po van 29 Febr. weliswaar door eenige nationalistische partijen ter plaatse genomen, doch naderhand werd de leiding overgelaten aan de P.B.I.

Obor van Februari wijst op de moeilijke taak van ir. Soekarno in verband met het feit dat de verschillende, uit de vroegere P. N. I. gevormde groepen afzonderlijk invloed op hem trachten te krijgen in zijn partij-kiezen. Een nieuw conflict is in ieder geval te verwachten, tenzij Soekarno zich uit het politieke leven terugtrekt. Dan zijn er nog de tegen hem persoonlijk gerichte aanvallen van concurrerende leiders; schrijver noemt b.v. dr. Soekiman. Hij roept ten besluite ir. Soekarno toe dat deze nu als het ware alleen staat, doch eenmaal de tijd zal komen dat „een brilliant zelfs in de modder weer zal schitteren”. Het volk van Indonesia wacht dit tijdstip af.

In hetzelfde blad hekelt iemand de hoogmoed en koppigheid der leiders, waaraan hij voornamelijk de vertraging van de volksbeweging wijt. Hij verwacht geen sterke beweging wanneer de intellectuelen niet met het volk willen samenwerken. Het volk heeft alleen echte leiders nodig, die met het volk willen leven en zich durven opofferen.

In de Soeara Oemoem van 2 Maart beveelt de hoofdredactie de lezing aan van een serie beschouwingen over „interinsulair nationalisme”. In het eerste deel van deze artikelenserie baseert schrijver zijn verdediging van het bestaan van de Indonesische „interinsulaire eenheid” op wat het Indonesia Raja-Congres te zien gaf. De eenheid der Indonesische volkeren bestond reeds onder de oud-Javaansche rijken zegt hij, doch verflauwde in den loop der eeuwen. Daarna werden door het imperialistisch beleid van G.G. Van Heutsz de Indonesische volkeren indirect weder tot elkaar gebracht. In het tweede deel van zijn beschouwing, in het nr. van 5 Maart, gaat hij na, waar thans het eenheidsstreven het sterkst te vinden is. De Vorsten en Zelfbesturen moeten uit den aard hunner positie niets hebben van de interinsulaire eenheid, wat evenwel niet zeggen wil dat zij er persoonlijk niet voor te vinden zijn. De intellectuelen, vooral de jongeren, zijn de dragers van het eenheidsideaal. De handelaren, meestal godsdienstig, hebben, ook uit een oogpunt van handelsbelang, geen bezwaar tegen de eenheid. Tot de groep der voorstanders is verder te rekenen de categorie der werknemers. De landbouwers, zijnde nog te bekrompen in hun opvattingen, zijn nog niet te rangschikken onder een bepaalde groep. Zij zullen de wereld echter nog verbaasd kunnen doen staan.

De Soeara Oemoem, die 29 Febr. een eigen telegram publiceerde over de vorming van een comité te Kota Radja dat 6 Maart een protestvergadering zou beleggen tegen de vervanging van het „Indonesisch” (Maleisch) op de Atjehsche scholen door de landstaal (Atjehsch), liet er zich goedkeurend over uit, spoorde aan om „onze taal, het Indonesisch”, te bevorderen en het blad hoopte dat de nationale fractie in den Volksraad die aan gelegenheid wel ter harte zou nemen. In het nr. van 7 Maart maakt het blad melding van een door het comité aan de heeren Thamrin c.s. geseind kort verslag van de meeting, welke door een duizend personen zou zijn bezocht en zich uitgesproken had tegen het Atjehsch als voertaal, al zou het slechts gedeeltelijk worden ingevoerd. In een noot merkt het blad op dat het volk van Atjeh zijn taal, het „Indonesisch”, verdedigd heeft en niet hebben wil dat die taal wordt achtergesteld, hetgeen zeggen wil dat Atjeh verklaart tot de Indonesische „natie” te behoren en naar de Indonesische eenheid te streven.

De strijd in China.

De Mal.-Chineesche bladen volgen uiteraard met onverminderde belangstelling den strijd in het Verre Oosten. Zondag-edities en bellutins wordens uitgegeven en vele bladen hebben er nog een eigen telegramdienst bij. Overigens leveren deze bladen rustige commentaren, daarbij niet zelden verwijzend naar meer onverbloemde meeningen van de Europeesche pers over den strijd.

In de Sin Tit Po van 24 Februari verheugt de Inheemsche redacteur zich over de successen van het Chineesche leger in Shanghai. Alle Aziaten, zegt hij, die begrijpen wat een bedreiging van eigen onafhankelijkheid beteekent, staan aan de zijde van China en hij zou het zoo goed vinden als China

VEREENIGDE OCTROOIBUREAUX
 BEËDIGDE OCTROOIBEZORGERS
 H. J. KOOY - Ir. H. J. J. WEURMAN
 BEZUIDENHOUT 69 'S-GRAVENHAGE
 TELEFOON 772080 772081 772082
 AANVRAGEN VAN OCTROOIEN VOOR UITVINDINGEN EN DEPONEEREN VAN HANDELS- EN FABRIEKSMERKEN IN ALLE LANDEN. 5204

VICTORIA-WATER
 OBERLIANNSTEIN
 HEBERLIJK GEZOND
 NATUURLIJK BRONWATER 5504

Woning- en Meubileerings-Bureau M. LOEB

Laan van Meerdervoort 338
Telef. 392179

W. J. STOKVIS

Kon. Fabrick van Metaalwerken 5370
Heerengracht 9 - Den Haag

**SANITAIR
VERLICHTING
VERWARMING**

grootste sortering — Laagste prijzen

Ch. F. RIJKEN & Co.

Pianofabrikanten 5373

NOORDEINDE 154, DEN HAAG

Hofleveranciers Telefoon 112523 - Giro No. 31010

MEERPOEL
heeft méér keus

PRINS HENDRIKSTR. 153. TEL. 334853
FILIALEN: HEERENGACHT 44 a. Tel. 114173
COPERNICUSSTRAAT 123. HOEK BEEL. TEL. 333128

5382

HULPDIENST STICHTING CONTRALEWONINGEN

Tel. 118436. Kantoor Zomerweg, Giro 138412.

Speciaal ingericht voor het schoonmaken van Huizen, Gebouwen. Dienst verhuizingen en transport door geheel Europa. — Inlichtingen ook:

Bijkantoor: LAAN VAN MEERDERVOORT 338.
— Telefoon 392179 — 5391

A. M. v. EMBDEN & Co.

SPUI 24 - DEN HAAG

IJZERWAREN
GEREEDSCHAPSKISTEN
EMAILLE GOEDEREN

5374

Haagsche Verwarmings Industrie N.V.

Laan van Meerdervoort 508 - Telef. 392469

5373

CENTRALE VERWARMING
GASINSTALLATIE EN OLIESTOOKINRICHTING

Uw adres voor:
Edison-, Crystalphone-
en Philips-

Apparaten en Luidsprekers

Kunstzaal Edison

's-Gravenhage, Plaats 24. Tel. 115765.

5378

GEMEUBILEERDE WONINGEN

Heerenhuizen huurprijs f 175.— tot f 185.— p. m.
Dubbele Bovenhuizen " f 135.— tot f 140.— p. m.
Benedenwoningen " f 115.— per maand
Etagewoningen " f 80.— tot f 100.— p. m.

alles compleet gemeubileerd en direct te betrekken.
De beste aanbevelingen uit alle kringen. 5010

N.V. v/h CORSMIT, BROSSOIS & Co.
's-Gravenhage - Korte Houtstraat 14E - Tel. 113229

DE PRIJS VAN
WELLNER-ZILVER
IS VERLAAGD

J. v. WILLIGEN & ZONEN
JUWELIERS — DEN HAAG
HOEK PIET HEIN—
ZOUTMANSTRAAT

5371

Voor verzending, opslag en emballeeren
Uwer bagage, wende men zich tot —

Fa Boelhouwer, Kruyswijk & Balhuizen
Fijnjekade 25—35, Den Haag. Tel. 112190.

Tevens Motorboot- en Autosneldiensten naar en
van Noord-Holland, Utrecht, Groningen, Friesland,
Drente, Overijssel en Gelderland. 5386

DE STOFZUIGER-CENTRALE

Directeur: P. ELZERMAN

Levering van alle merken

Stofzuigers en Boenmachines

Speciale Verhuurinrichting

5392

Hoofdkantoor: Lange Houtstraat 14

— Telefoon 115123 —

Dit zijn Uwe adressen!!!

en Japan in Oost-Azië konden samenwerken als twee machtige landen, voor Azië's vooruitgang en hij voorspelt een toekomstigen ontzaglijken strijd tusschen het imperialistische Westen en het naar vrijheid hunkerende Oosten.

Ook in de inheemsche bladen komen over den Jap.-Chin. strijd beschouwingen voor. De Darmo Kondo van 18 Febr. meent dat de houding van de mogendheden afhankelijk zal zijn van die welke Rusland zal aannemen. Indonesia zal in een uit dezen strijd mogelijk voortspruitenden wereldoorlog worden betrokken en een bepaald standpunt hebben in te nemen. Het is de taak van het Indonesia Raja-congres om dit standpunt te bepalen. (Sic! — Red.)

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, v. Beverningkstraat 23, 's Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgever, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Economisch Statistische Berichten.

No. 852 van 27 April: De economische toestand van Nederlandsch-Indië, door Hulshoff Pol (schrijver trekt de conclusie dat, hoewel ernstige bezwaren en moeilijkheden de crisis voor Ned.-Indië ook moge leveren, er toch vele gunstige omstandigheden zijn, welke daartegen een tegenwicht vormen).

Handelsberichten.

No. 1310 van 21 April: In het niet-ambtelijk gedeelte. De Nederlandsche Mercur: De financieele positie van Indië en de groote bedrijven, door L. J. M. Feber. (Het blijkt volgens schrijver, dat voor de bedrijven geen kwade gevolgen van de bezuiniging en saneering der landsfinanciën als zodanig zijn te vreezen. Noch de financieele positie van het Land, noch de ingezette saneering scheidt voor de groote cultures ongunstiger voorwaarden dan op het oogenblik gelden).

De Indische Mercur.

No. 15 van 13 April: Verslag omtrent den stand der cultures in Suriname, gedurende het 4de kwartaal 1931, door G. Stahel. — Het suikerriet op Guadeloupe, door dr. H. C. Prinsen Geerligns.

No. 16 van 20 April: De Sinaasappel als zomervrucht op de Nederlandsche markt, door K. v. d. Veer (bericht van de afdeling Handelsmuseum Kon. Vereniging Koloniaal Instituut No. 68).

Indisch Militair Tijdschrift

No. 3: Leger en Politie, door L. Weijerman (ervaringen van schrijver op Curaçao en Aruba). — Patrouilles te Water, door F. Mollinger. — Vervolg opmerkingen over het A. T. V. en het G. V. I., door P. Scholten. — De lijfgarde (Pradjoerits) van Zijne Vorstelijke Hoogheid den Soesoehoenan van Soerakarta, door A. D. van Steenberg (een geschiedkundig overzicht. De Soesoehoenan is bij contract gemachtigd een korps van 1000 gewapenden algemeen bekend als de Lijfgarde (Pradjoerits te onderhouden). — Een praktisch en goedkoop seinapparaat, door A. M. Sierevelt (met foto's) — Nota betreffende de in 1931 gehouden oefeningen, door D. v. O. — Taktiek en bevelvoering in klein verband, door C. G. J. Teerink.

De Indische Post

No. 13 van 25 Maart: Onze Meening, door Z. (het is een zeer opmerkelijke historie in Atjeh, waar duizend Atjehers hun hoofd, de Oleëbalang van Oleë Gleue, volgen naar Triëng Gading, een geheel ander gebied, alleen, omdat zij hun natuurlijk hoofd niet in den steek willen laten. Een belangwekkende beschouwing ontleend aan de Deli Courant.) — De „Dassen" onder onze Indische dieren, door Buitenman. — Rimboe-herinneringen VIII, door H. v. P.

No. 14 van 2 April: In Onze Meening merkt Z., naar aanleiding van de jaarvergadering van het I.E.V. op, dat men in 't algemeen niet kan zeggen, dat in de goede verhoudingen van weleer, van de zijde der Hollandse groep in Indië verandering is gebracht en de Indo-groep, welke positie zoo volkomen wordt beheerscht door die der Hollanders in Indië, niet slechts de afslipjing moet volgen van menig voorrecht dat tot dusver aan de politieke positie van den Hollander in Indië vast zat, zij moet er op rekenen, dat die afslipjing haar in beduidend grooter mate treft. Immers, ook de volledigste erkenning harer rechten kan niet voorkomen, dat een deel dier rechten steeds moet worden gezien als voorrechten, veelal als bevoorrechtiging.) — Rimboe-herinneringen. IX, door H. v. P.

De Indische Verlofganger

van 22 April no. 38: Polynesische Eilandbewoners, gasten van Europeesche Natien in de 18de

eeuw door C. Vis—Jansen van Raay. (over het eiland Tati of Tahiti in de Stille Zuidzee).

De Ingenieur.

No. 17 van 22 April: Uitbreidingsmogelijkheid van den export van Gouvernementskolon in Ned.-Indië, door ir. G. H. M. Vierling (voordracht op 10 Febr. voor de Afd. voor Mijnbouw, Tak Nederland, van het Kon. Instituut van Ingenieurs te 's-Gravenhage).

Korte berichten voor Landbouw, Nijverheid en Handel

No. 12 van 25 Maart: De Economische toestand (van Ned.-Indië) gedurende Januari 1932. — Het stopzetten van den tap op rubberondernemingen. — Kort verslag van den Tuinbouwkundigen Dienst bij de Afd. Landbouw over 1931, door J. J. Ochse. — Oogst en aanplant der voornaamste Inlandsche landbouwgewassen op Java en Madoera in Februari 1932.

Locale Belangen

Afl. 6 van 16 Maart: Bij het vertrek van den oud-voorzitter, den heer Rückert, door Kerchman. — De bevoegdverklaring van den Gouverneur-Generaal tot inhouding en inkorting van de vaste Landsuitkeeringen aan de autonome gemeenschappen (de ontwerp-ordonnantie werd met 32 tegen 18 stemmen verworpen). — De Regentschapsraden in West-Java. III, door A. N. — Decentraliana.

De Rijkseenheid.

No. 30 van 27 April: De Inlander als consument, door J. S. C. Kasteleyn (naar aanleiding van het artikel in De Ind. Mercur van 6 April: De Inheemsche Maatschappij en de Crisis. Als ooit, zegt de heer K., dan is in dezen tijd wel overtuigend gebleken, welk een zegen het voor de Inl. maatschappij is, dat zij zich door het contact met het Westen niet heeft laten verleiden hare behoeften te vergrooten en de heer Tharmrin mag blij zijn, dat de Westersche koloniale economische politiek meer het geluk van den Inlander op het oog gehad heeft, dan zijn omvorming tot een consument van Europeesche artikelen. Zoolang de Inlander zich instinctief daartegen blijft verzetten en het verbod zijn land aan niet-Inlanders te mogen verkoopen, gehandhaafd blijft, behoeft men voor die maatschappij geen vrees te hebben; dan zal zij de merkwaardige elasticiteit, die zij in deze moeilijke tijden getoond heeft, blijven behouden. De Inlanders zijn in menig opzicht wijzer dan wij).

VAN MARLE
EN
BIGNELL
Lange Voorhout 58
's-GRAVENHAGE
—
KUNSTVEILINGEN
MEUBELVEILINGEN
TAPIJVEILINGEN
—
Op aanvraag
wordt Catalogus
toegezonden

5551

Spoor- en Tramwegen

No. 9 van 26 April: Gewenschte verbetering in het Onderhoud van de Staatsspoorwegen op Java, door ir. J. J. Heyting (de schrijver onderscheidt: Onderhoud naar behoefte en Onderhoud door stelsmatige voorziening. Van deze laatste behandelt hij: I. Voorbereidende werkzaamheden; II. Uitvoering der werkzaamheden; III. Tijdsverloop tusschen twee herzieningen en IV. Invoering van de bij de S.S. op Java stelsmatige herziening.)

Volkscredietwezen

Februari: Bankbesturen contra Algemeene Volkscredietbank. — Waarop bij de uitgifte van hypothecaire leeningen en credieten gelet dient te worden, door mr. F. J. Muller. — De Volkscredietinstellingen op Java en Madoera in het 4de kwartaal 1931, door mr. A. Fruin (behandeld worden: I. Gegevens omtrent den economischen toestand; II. De Volkscredietbanken en III Desabanken). — Ruilhandel in het district Gending, door Th. G. C. Rohrmann. — Reserve-rekeningen en Afschrijvingsrekeningen, door W. J. Hueting. — Leeningen aan beter gesitueerden-superintendentie. (Rondschrijven van den Dir. v. B.B. van 28 Jan. 1932, no. Bx 30 1 4 aan de Besturen der Volkscredietbanken in Ned.-Indië.)

BOEKENSCHOUW.

Wetboek van Strafrecht voor N.I. van ophelderende aant. i.d. Nederlandsche en Maleische taal, ten dienste van een ieder, voorzien. In het Maleisch vertaald door Raden Mas Soeprapto, Bijg tot 1 Mei 1931. f 9.50, door mr. I. H. Casuto.

Het Bestuur van Ned.-Indië en zijne onderdeelen, benevens een kort overzicht v.d. Staatsinrichting van Nederland, Suriname en Curaçao en een uiteenzetting van Taak en Inrichting v.d. Volkenbond, door A. P. F. Michel. f 1.75.

Klimakunde von Hinterindien und Insulinde, door dr. C. Braak. Met 29 k. en 2 Diag. f 18.75.

A Malay-English Dictionary (Romanised), door R. J. Wilkinson, C. M. G. Part I. A.-K. 1932 bij Salavopoulos and Kinderlis, Greece.

Miangas (Palmas), door dr. H. J. Lam. Ind. Comité voor wetenschappelijk onderzoek. Batavia, Kolff & Co.

Java-Sumatra-Bali, door dr. Th. Metz. Deutsche Wissenschaftliche Buchhandlung, Leipzig.

Suriname

In de vergadering van 27 April heeft de Eerste Kamer de Surinaamsche begroting voor 1932 zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Slechts één lid, de oud-Gouverneur van Suriname, mr. Fock, heeft het woord gevoerd.

Volgens het verslag in de N.R.Ct. van 28 April, Ocht.bl. A., zeide de spreker dat de Minister voor Suriname de leus heeft van langzamen, economischen opbouw. Die leus klinkt heel mooi en deftig, maar daarbij gaat Suriname niet vooruit, maar achteruit. De bedragen, waarmee Nederland Suriname moet helpen, zijn in den loop der jaren niet kleiner, maar grooter geworden. Het vorige jaar is van verschillende kanten erop aangedrongen, dat de minister een deskundige naar Suriname zou zenden, maar deze wees het denkbeeld af, zeggende dat als de voorstellen uitgewerkt zouden worden, zij niet meer actueel zouden zijn. Op die manier zou men nooit iets kunnen doen.

Voor planters — wier aantal steeds slinkt — en ook voor negers, Creolen, Javanen, enz., zou een flinke en breede opzet van vruchtencultuur en -export van groote betekenis zijn. De minister zelf heeft gezegd, dat men het tot dusver niet op de

goede manier heeft gedaan. Een goede verkoopcentrale worde ingesteld. Dat kan alleen gebeuren door een particuliere organisatie. Suriname moet een goeden naam krijgen als vruchtenland.

Bij den minister is een voorstel gedaan inzake rijst- en maisexport. De minister schrikte het particuliere initiatief niet af door steeds te blijven overwegen en niet te handelen...

Uit één en ander blijkt, dat spr. niet bijzonder is ingenomen met het beleid in Suriname. Inzake de relletjes treft den gouverneur geen blaam. Spr.'s bezwaren gaan in het algemeen niet zoozeer tegen den gouverneur als wel tegen het departement, dat niet voldoende belangstelling toont voor Suriname...

De minister kome tot de overtuiging, dat hij meer voor Suriname moet doen, want het in onze plicht om van Suriname te maken, wat ervan te maken is.

Uit het antwoord van den minister stippen wij het volgende aan:

Bij den gouverneur van Suriname bestaat het voornemen, dit jaar opnieuw te beginnen met vruchten-uitvoer op ruime schaal, inzonderheid van sinaasappelen, naar de Europeesche markt. Het geschiedt in samenwerking met planters, enz. Op dit oogenblik heeft spr. nog geen voorstel inzake een verkoopcentrale. Moge zich onder leiding van den gouverneur een betere vruchtenafzet ontwikkelen dan tot nu toe is kunnen geschieden.

Eenige maanden geleden zijn twee deskundigen naar Suriname gegaan in verband met plannen betreffende rijst- en maiscultuur. Hun voorstellen maken thans een punt van overweging uit. Juist gisteren heeft spr. stukken ontvangen, waarin hij met de denkbeelden in kennis wordt gesteld. Spr. hoopt, dat het mogelijk zal zijn in korten tijd tot daden te komen.

Omtrent deze laatste mededeeling moeten wij er op wijzen dat, naar *De West* van 5 April verneemt, van Suriname uit ongunstig is geadviseerd omtrent de voorgenomen proeven met een machinaal gedreven groot landbouwbedrijf, onder leiding van de heeren Boonacker en Van Dijk.

Het blad voegt er bij: Het is dus waarschijnlijk dat deze proeven, waarvoor het oog gevestigd was op Nickerie, niet zullen doorgaan.

★

„*De West*” van 1 April schrijft:

„Een nieuwe ster verschijnt hedenavond aan den journalistieken hemel van Suriname. Het blad *De Zweep* zal voor het eerst vanmiddag uitgaan. Het eerste nummer van dit blad zal gratis worden uitgedeeld, hedenavond op het Gouvernementsplein, tusschen acht en negen uur”.

★★

Hetzelfde blad schijft:

„Iemand in Paramaribo ontving per post op 16 Maart een oproep van Amsterdam, gedateerd 17 Februari, waarbij hij aangezegd werd om 23 Februari te verschijnen voor den Raad van Beroep inzake Directe Belastingen”...

Queritur is de brief door den Raad van Beroep naar Paramaribo geadresseerd?

★★

Met de Fransche mailboot uit Cayenne passeerde Paramaribo de Duitscher E. A. Schwartz, die op Fransch grondgebied geboren uit Deutsche ouders; in den oorlog streed hij aan de zijde van Duitschland. Hij werd, naar wij in *De West* lezen, door de Franschen gevangen genomen en veroordeeld tot levenslangen dwangarbeid, met deportatie naar Cayenne. Vijftien jaren heeft hij daar doorgebracht op het Duivelseiland, zoo bekend door den voormaligen banneling Dreyfus, tot hij nu eindelijk, dank zij bemiddeling van het Deutsche rijk, gratie heeft gekregen en naar vrouw en kinderen in Europa mag terugkeeren.

De N.R. Ct. van 27 April, Av.bl. D. meldt hieromtrent nog het volgende:

„Volgens een mededeeling van de Deutsche Rijksvereniging van vroegere krijgsgevangenen is de door de Franschen naar Cayenne gezonden Deutsche deelnemer aan den oorlog Alfons Paul Schwarz dezer dagen na een gevangenschap van dertien jaar in Duitschland teruggekeerd.

Schwarz werd in 1921 door den kriegsraad te Châlons tot levenslange verbanning naar het Duivelseiland veroordeeld. Op 9 Maart j.l. werd hij door den president der Fransche republiek bevestigd. Op 2 April arriveerde hij te Paramaribo, vanwaar hij door bemiddeling van den Duitschen consul naar Duitschland kon reizen.

De rijksvereniging van vroegere krijgsgevangenen deelt in verband hiermee mee, dat alle geruchten omtrent het vasthouden van nog meer gevangenen door Frankrijk onjuist zijn.”

★★

„*De West*” van 18 Maart ontleent het volgend bericht aan de „*Amigoe di Curaçao*”. Het slaat

Nagekomen Berichten.

vermoedelijk op Louis Curiel, vroeger werkzaam bij de Koloniale Spoorwegen in Suriname:

„Bij het naderen van de politie, toen hij met een bark wilde vertrekken, heeft Vrijdag de Surinamer Curiel met een revolver zichzelf doodgeschoten. Curiel was op Aruba praktijzn, vooral voor zaken tegen de Petroleummaatschappij.

Van bevoegde zijde vernemen we dat deze zelfmoord niet in verband stond met de Venezolaansche onlusten, zooals het gerucht ging.”

★★

Wij lezen in „*De West*” van 5 April:

Eenige maanden geleden werd hier ter stede bericht ontvangen van den Nederlandschen consul te Venezuela, dat Arthur Rustwijk in dienst der Venezuela Oil Company te La Paz vermoord was.

De familie wendde zich tot het consulaat om, zoo mogelijk, nadere inlichtingen omtrent de misdaad te ontvangen. De consul antwoordde dezer dagen, dat de aanleiding tot den moord niet met zekerheid is vastgesteld. De moordenaar heeft het lijk terstond begraven. In zijn bezit werd twee honderd bolivar gevonden, welk bedrag in het bezit was van Rustwijk, bestemd voor uitbetaling aan arbeiders. Dit zou het vermoeden wekken, dat er rool in het spel is. De verdachte beweert echter, dat wraakneming de drijfveer is geweest, daar de opzichter Rustwijk hem als arbeider, herhaaldelijk zou hebben mishandeld. De overledene was 44 jaar.

★★

Om het verbruik van inlandsche producten te bevorderen, heeft men in Demerara het initiatief genomen om beschuiten gemaakt van bananenmeel of cassave-meel in den handel te brengen, meldt „*De West*” van 29 Maart.

Volgens de Argosy wordt aldus een goedkoop en smakelijk voedsel verkregen en de afzet bevorderd van de inlandsche producten. Het initiatief werd genomen door de British Guiana Producer's Association, Waterstreet 21, Georgetown.

★★

De oud-planter Ch. Douglas schrijft in het blad „*Suriname*”:

„Afgescheiden van hetgeen nu en dan in vreemde bladen omtrent de vruchtencultuur verschijnt komt in de „*Daily Argosy*” van den 5en Maart een artikel voor over dit onderwerp. Men is daar doende om vruchtencultuur in het leven te roepen, ten einde iets voor het volk te bereiken.

Proeven worden er genomen met bananen- en cassavemeel voor het bereiden van beschuiten, hetgeen uitstekend schijnt te voldoen. (In Suriname had dr. C. Landre, reeds in 1854, gedroogde bananen aanbevolen voor export). De guave-gelei belooft ook goede afzet te hebben evenals dit het geval is met de black eye peas en tapioca, terwijl aan de aanvragen naar gomma niet voldaan kan worden.

De ananascultuur wordt flink aangepakt en het oprichten eener conservenfabriek zal spoedig geschieden. Door het bestuur inzonderheid het landbouwdepartement wordt groote belangstelling voor een en ander getoond.

Wanneer ik dit alles lees dan kom ik tot de

overtuiging dat er inderdaad iets hier ontbreekt, waardoor tot nu toe de vruchtencultuur, met uitzondering van de aanplant van sinaasappel, niet ter hand is genomen in tegenstelling met het naburige Demerara waar een en ander al flink wordt aangepakt.

Ik houd mij ervan overtuigd dat te eeniger tijd ook hier het besef zal doordringen dat een vruchtencultuur een der middelen is om den middenstands- en klein-landbouwer er boven op te helpen. Als wij maar niet, zooals helaas vaak het geval is, te laat aankomen."

* *

Wij lezen in „Het Vaderland” van 23 April onder het hoofd „voor het Surinaamsche kind”:

„In het Tijdschrift voor Armwezen van 9 April doet mr. M. de Niet, voorzitter van het Subcomité Kindervoeding mededeelingen over het hulpbehoevende kind in Suriname. Hij verzekert o.a., dat, mogen door het mildere klimaat de oudere minder lijden, het kind des te meer. Er is veel werkloosheid en dus veel armoede in Paramaribo.

Bijzonder vestigen wij de aandacht op het slot van mr. De Niet's sober en daardoor dubbel treffend betoog:

Er wordt over het algemeen hier door zeer velen ruim bijgedragen. Die uitgaven voor liefdadigheid drukken echter steeds weer op dezelfde bevolkingsgroep.

Mochten er in Holland soms kindervrienden gevonden worden, die medevoelen voor de twaalfde provincie van Nederland, en ons in Suriname in ons werk willen steunen, zoo zal dit blijk van medeleven zeer zeker op prijs gesteld worden.

Alle kindervrienden zouden dit reeds kunnen doen door Surinaamsche Weldadigheidspostzegels, welke nog tot ultimo Mei a.s. worden uitgegeven en ook in Nederland verkrijgbaar zijn, te koopen.

De geheele opbrengst in Nederland komt ten bate van het Steuncomité, onderafdeeling Kindervoeding.

Mocht er daarna nog een penningske overblijven dat men gaarne ten goede wil doen komen voor een der bovengenoemde instellingen of vereenigingen, dan zal schrijver dezes zich gaarne met de overmaking belasten. Men kan daartoe een bijdrage storten op mijne postgirorekening in Nederland 36709, met vermelding der bestemming.

Men kan reeds bij voorbaat rekenen op den grooten dank van het Surinaamsche volkskind”.

* *

Wij ontleenen aan „De West” van 1 April het volgende:

Vergelijkende staat van den goudaanvoer in de maand Februari 1932 en de maanden Januari t.m. Februari 1932 met de overeenkomstige tijdvakken van het jaar 1931 (in grammen):

	Februari	Jan. t.m. Febr.	1931	1932
Lawa	472	—	477	256
Marowijne	3045	954	3831	2946
Cottica	—	—	—	—
Commewijne	—	—	—	—
Suriname	7196	3470	9833	8291
Saramacca	1903	1273	2055	2050
Coppename	—	—	—	—
Nickerie	—	—	—	—
Corantijn	26	—	26	—
Totaal	12642	5697	16222	13543

Curaçao

De ergste vergissing!

Men maakt er ons opmerkzaam op, dat ons stukje „Een vergissing” in ons blad van 21 April i.l. aanleiding is tot „de ergste vergissing” onzerzijds. Nu, over den omvang onzer vergissing, vergeleken met die van de *Amigoe*, willen wij niet twisten, daar dit ons niet past, omdat ons verzuim zoo groot is, dat wij ons inderdaad erover schamen.

Wij schreven, dat de vaststelling van de rekening nooit in den Kolonialen raad komt, wat in lijnrechten strijd is met art. 106 Rr.: als de begroting bij koloniale verordening is vastgesteld geschiedt de vaststelling van het slot der rekening op dezelfde wijze.

De begroting van 1928, waarover het hier gaat, is bij Verordening vastgesteld.

Het meest belangwekkend vinden wij intusschen wat onze blijkbaar bij uitstek deskundige briefschrijver verder mededeelt, n.l. dat de door den Kolonialen raad verworpen „aanvullingsbegroting” voor 1929 niet in de Staten-generaal zal komen. Immers hier zou sprake zijn van een niet door de wet voorgeschreven „regularisatie” van de uitgaven, strekkende om vóór de opmaking van de koloniale rekening de geraamde uitgaven met de werkelijk gedane uitgaven in overeenstemming te brengen.

Aldus eindigt de brief: „De Gouverneur zal nu — zonder „regularisatie” — de ontwerp-verordening tot

vaststelling van het slot der rekening bij den Kolonialen Raad moeten indienen.”

Wij haasten ons dit ter kennis van onze lezers, ook van de leden der Kolonialen Raad, te brengen

Nog een fout hersteld... bron van nieuwe moeilijkheden.

Bij het schrijven van ons als hoofdartikel geplaatst opstel „De onafhankelijkheid van de rechterlijke macht in Curaçao” zijn wij bij onze uitlegging van des ministers verklaring, dat aan mr. W., voor zooveel den minister bekend, geen onrecht was gedaan, ervan uitgegaan, dat de tijd, waarvoor de heer W. was uitgezonden, welhaast verstreken was. „Men” bericht nu aan de *Amigoe*, dat de uitzending in 1928 geschiedde voor zes jaar „ten hoogste”. Aanstonds deelen wij dit mee, omdat dit inderdaad de zaak belangrijk wijzigt. De *Amigoe* zit dichter dan wij bij de bron en zal natuurlijk vóór de plaatsing van dit bericht het geval onderzocht hebben. Wij vreezen echter, in goed gezelschap te zijn, want hoe anders de gouverneur aan den minister en deze weer aan de 1e Kamer kan hebben verklaard, „dat de evenbedoelde ambtenaar eerlang den dienst zal verlaten” begrijpen wij niet, en wij kunnen ons ook niet voorstellen, dat prof. Van Embden en de heer Sasse van IJssel de zaak verder zouden hebben laten rusten, als zij dit geweten hadden. Het is immers bekend, dat Mr. W. niet vrijwillig heengaat.

Nu is het mogelijk, dat, gelijk de berichtgever in de *Amigoe* meent, dit „ten hoogste erop wijst, dat de tijdelijkheid der benoeming ten hoogste zes jaren zou duren, maar dat de minister of de gouverneur in dat tijdsverloop eenzijdig ieder oogenblik de overeenkomst zou kunnen eindigen, is niet aannemelijk. Ware het anders, wat zou dan de reden kunnen zijn om niet op overeenkomstige wijze de procureur-generaalsbenoeming in orde te maken.

Gouvernementsloterij?

De *Amigoe* deelt mee, dat de gouverneur een samenspreking met loterijhouders heeft gehad over de mogelijkheid nu tot een gouvernementalotterij te komen, waarvan de baten zouden komen aan de verschillende instellingen, die thans voor loterij-vergunning in aanmerking komen.

Politie-organisatie.

De laatste mail bracht niet minder dan 9 Publicatiebladen, betrekking hebbende op de nieuwe inrichting der politie. Aan de uiteenzetting, die het hoofd der politie in een persconferentie gegeven heeft, ontleenen wij via de *Amigoe* het volgende:

In het eerste district is de commandant der politietroepen het plaatselijk hoofd. In het 2e en 3e district de districtmeesters en op de eilanden de gezaghebbers.

Het besluit bevat verder verschillende voorschriften, n.l. de plaatsen waar bij het Gouvernementbesluit de verschillende corpsen zullen werken; dat er een instructie komen zal voor den Commandant der politietroepen, voorschriften betreffende aanstelling als buitengewoon agent; wie er hulpofficieren van justitie zijn zullen, enz.

Van belang is het misschien te vermelden den inhoud van dit laatste voorschrift.

- Dit noemt n.l. als hulpofficieren van justitie.
- 1e. de ambtenaren van het Openbaar Ministerie.
 - 2e. de districtmeesters.
 - 3e. de officieren, sergeant-majours en sergeanten van de milit. politie.
 - 4e. de hoofdinspecteurs, onderinspecteurs en hoofdagenten der burgerpolitie.
 - 5e. de opzieners der veldpolitie.

A. N. V.

De groep Ned. Antillen van het Algemeen Nederlandsch Verbond hield haar jaarvergadering. Zij telt, met een netto-winst van 92 leden in 1931, thans 382 leden.

Uit den Verren Vreemde

Kongo.

De leden van het Belgische vorstenhuis zijn wel ambulant. Terwijl het kroonprinsenvrouw in het Verre Oosten reist, en o.a. Deli en Bali met een bezoek vereert, heeft de koning in ongeveer een maand een tocht van Brussel over en weer naar een gedeelte van Kongo volbracht, en ontmoette hij te Athene de koningin, waarna zij samen per vliegtuig naar Brussel terug keerden. 't Is ook, dank zij 't gebruik van dit moderne vervoermiddel, voor een groot gedeelte zijner reis heen en terug naar Kongo, dat koning Albert deze in zoo korten tijd heeft kunnen uitvoeren.

Nadat verschillende voortteekens op het broeien van een tegen de blanken gerichte boosaardige stemming gewezen hadden, werd in Juli 1931 de bestuursambtenaar A. M. Ballot op gruwelijke wijze vermoord en door de kannibalen opgegeten. Daarna is een flinke militaire actie ingezet en doorgevoerd, eerst als strafexpeditie, daarna om de rust te verzekeren. De orde kan thans weer als verzekerd worden beschouwd, mits de autoriteiten onverpoosd waakzaam blijven, want de geest van verzet zit dieper dan in toevallige gebeurtenissen. Bij de stammen hebben de geestesbezuur-

der-medicijnmeesters hun invloed voelen verminderen waar de blanken tegen de oude gebruiken en gewoonten ingingen, het blijft hun streven dien invloed weer te herwinnen. Nu hadden zij, naar het schijnt, in een streek het geloof ingang doen vinden dat de geesten van vereerde afgoden zouden terugkomen, bevrijding zouden brengen, waardoor ook het kannibalisme weer zou worden geoorloofd. In het Kasai-district, in het Kwangogebied, is 't tot massa-uitingen gekomen. De blanken moesten een veilig heenkomen zoeken, de plantages en werkplaatsen liepen leeg. Door het aanvankelijk te lankmoedig toezien, kon 't tot massale uitspattingen komen. Er zijn veel slachtoffers gevallen, doch het Belgische gezag is, zooals gezegd, hersteld en de toestand lijkt overal weer bevredigend. Uit de streek die in onrust is geweest, zijn echter velen in het oerwoud gevlucht, waar zij niet te achterhalen zijn; wellicht keeren zij geleidelijk terug, doch zij kunnen daar ook de dreigende kweekplaats van verzet blijven vormen.

De reis van den koning is niet naar het gebied geweest, waar de onlusten hebben gewoed, maar aan de stemming in de geheele kolonie is het feit van Z. M.'s onderneming toch stellig ten goede gekomen.

Het bezoek gold ditmaal vooral het Kivoe-gebied, waar het Nationale-Albert-park tot een enorm natuurreservaat is gemaakt.

De koning heeft in 1908, destijds nog als kroonprins, een langen, moeilijken tocht door de kolonie gemaakt. In 1928 volbracht hij er, met koningin Elisabeth, een rondreis van drie maanden. Het nu bezochte natuurpark, dat de bestemming heeft het uitsterven van de typische Afrikaansche fauna en flora te voorkomen, bevindt zich op de grens van Oeganda, in het gebied der meren Kivoe, Eduard en Albert, waarbinnen zich de bergen Mikeno, Karisimbi en Visoke verheffen. Het park omvat 200.000 hectaren.

Koning Albert verliet den 23en Maart Brussel. In Brindisi maakte hij gebruik van de vliegtuig van den geregelden dienst op Egypte. In Kaïro nam hij het vliegtuig van den eveneens geregelden dienst der Imperial Airways: Nijdal, Soedan, Centraal-Afrika. Hij werd slechts vergezeld door majoor van Caubergh, een ordonnans-officier, en professor van Straelen, directeur van het museum van natuurlijke historie te Brussel. Het vliegtuig kon het gezelschap tot aan de grens van de Kongokolonie brengen, van waar 't het bezoek verder in auto's ging door het uitgestrekte boschgebied, dank zij den daar sedert kort voltooiden weg. De koning, een geoevend Alpinist, beklom ook de Mikeno — die hooger is dan de Mont Blanc — en kwam tot 4200 M., een hoogte die daar nog geen Europeaan bereikt had.

De terugreis geschiedde ongeveer op overkomstige wijze. Bij de landing van het vliegtuig te Athene sloot koningin Elisabeth zich bij de reizigers aan. De koning, die onder het pseudonyme graaf van Rethy had gereisd, legde zijn incognito af. Den 24en April daalde het hooge gezelschap bij België's hoofdstad.

De koning heeft de gebieden om de vermelde meren bezocht, waarvan Mahagi, Noemoe, Roetschoem, Goma de voornaamste kolonisatiepunten zijn.

Heeft Z. M. ditmaal gebruik gemaakt van de Britsche vliegdiens, de bladen wijzen er op dat de mogelijkheid bestaat dat de koning eenmaal gebruik zal kunnen maken van den dienst, waarvoor reeds twee jaren geleden een Fransch-Belgische overeenkomst is gesloten. Deze wil een vaste gemeenschap instellen: Brussel, Marseille, Algiers of Oran, Gao, Zinder, Tchadmeer, Bangui, Léopoldville, Elisabethville. De tegenwoordige tijdsomstandigheden zijn echter niet gunstig voor het tot uitvoer brengen van dit plan. Hiermede toch gaat veel meer gemoeid dan het aanschaffen van vliegtuigen. Zoo zal, om maar iets te noemen, het inrichten van vlieghavens een onderneming van ver strekkende beteekenis zijn.

Zal alles na jaren eenmaal zoo ver zijn dat deze dienst ingesteld kan worden, dan zullen daardoor natuurlijk nog geenszins alle deelen van het Belgische en Fransche reuze-gebied in Afrika bestreken zijn, en zoo zal b.v. de nu door den koning bereide Kivoe-streek dan nog zoo ver van de bovenaangegeven luchtlijn verwijderd zijn, dat de Britsche lijn via Soedan voor een tocht daarheen wel voorkeur zal behouden. Al heeft men vaak over afstanden in Kongo gelezen, 't blijft moeilijk zich een goede voorstelling van de werkelijkheid te vormen, zoo ligt de hoofdstad Léopoldville even ver van het Kivoe-meer, als Madrid van St. Petersburg; en dat in Afrika!

Bergt de Kongo veelbelovende schatten in den bodem, voor het tegenwoordige sukkelt de regering er niet minder met financiële moeilijkheden dan elke andere. Na een ingrijpende besnoeiing der budgetten bleef eerst nog een tekort van 160 miljoen fr. op de begroting. De regeringen in de kolonie en in het moederland zetten zich andermaal aan het snoeien. Met ontvangsten geraamd op 624,552,604 fr., bij uitgaven van 624,113,303 fr. is de begroting voor 1932 kloppend gemaakt. Maar natuurlijk is er overal inkrimping en korting. Zoo werd het aantal ambtenaren met bijna 500 verminderd. Om den economischen gang van zaken op dreef te houden is hulp van regeeringswege noodig. Deze wordt echter ook niet mild toegewezen, waardoor vele ondernemingen kwijnend zijn, hetgeen de opbrengst der belastingen en der uitvoerrechten weer doet verminderen. Zooals men ziet, het gewone lied van den

dag. Congo zou nu aan Engeland een schuld van 15.756.000 fr. hebben moeten voldoen, doch door het Hoover-moratorium kan dit geld een andere bestemming krijgen, maar de uitgaven voor de koloniale schuld zijn toch nog bedenkelijk groot: 181.449.000 fr.

Ingezonden

Steunverleening voor Indië.

Het Steun-comité van het Indo-Europeesche Verbond voor werklozen en Armenzorg in Nederlandsch-Indië bericht sedert de op 14 April j.l. bekendgemaakte opgave, nog de volgende giften te hebben ontvangen:

Vorige opgave	f 926,02
Van de Kamer van Koophandel Tilburg	32,50
Van de Kamer van Koophandel Haarlem	48,75
G. W. F. de V. den Haag	10,—
Dr. J. H. J., den Haag	25,—
Mevr. A. C. S. v. A., den Haag	2,50

Totaal..... f 1044,77

Per wissel via de Nederlandsche Handel Maatschappij aan den Penningmeester van het Centrale Crisis Comité te Batavia werd op 25 April j.l. f 1000,— overgemaakt. De Nederlandsche Handel Maatschappij berekende voor deze remise voor Indië geenerlei kosten.

Het Giro-nummer van het Steun-Comité voor Indië van het Indo-Europeesch Verbond den Haag is 188710.

Aan gedragen kleren werden reeds 75 kisten door den heer Harsveldt naar Armenzorg in Indië verzonden. De Stoomvaartmaatschappijen „Nederland” en „Rotterdamsche Lloyd” zorgden voor vrij vervoer naar

Slotboom

ZEESTRAAT h. BAZARSTRAAT

ANNO 1802

5086

SPECIALITEIT: CENTRALE VERWARMING MET OLIESTOOK-INRICHTING

STOFZUIGERS.

Speciale opruiming van eenige merken als PROTOS f 70.—, VAMPYR f 55.—, APOLLO f 20.—, OCOMOBIEL f 75.—, REGINA f 60.—, EXCELSIOR f 45.—, ELECTROLUX op slee f 47.50. HAMILTON-BEACH f 110.— en NIFISK f 55.—, HOOVER f 95.— en anderen met een jaar garantie. 5219

Het Stofzuigerhuis J. C. A. SCHRAMADE
Alléén VAILLANTLAAN 235 - Tel. 334401
Geopend tot 9 uur. Zaterdag 11 uur.

Het aangewezen adres voor gebruikte en nieuwe **AUTOMOBIELEN** is **P. KIEFT**, Zeezwaluwstraat 2-2a, einde Houtrustweg. Tel. 555068. Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”. Tevens expert van alle Automobielen. 5263 In- en verkoop van nieuwe en gebruikte Automobielen.

Eenvoudige, doch ook betere betrekkingen,

ook voor academisch gevormden, verzorgt

HET CENTRAAL PLAATSING INSTITUUT,
Lange Poten 15a, den Haag - Tel. 180641
Ook des Woensdagsavonds geopend. 5064

N.V. Haagsche Boazbank

Molenstraat 45 & Telefoon 115903
Den Haag

Rente Spaarkas 3 1/2 %
Rente Deposito's 2 1/2 tot 4 1/2 %
Rente in Rekening-courant 2 1/2 %

Aan- en Verkoop- van Effecten
Verzilvering van Coupons
SAFE-INRICHTING
De Directie: Mr. J. A. DE WILDE
M. A. POTTER
5439

UTRECHT

UFRARADIO
Radio-toestellen, direct op het lichtnet aan te sluiten (geén accu en anodebatterij), met ingebouwd luidspreker. Smaakvolle uitvoering is gepolitoerd notenhout. — Prijs f 195.—.
UFRA-RADIO — UTRECHT
Wittevrouwensingel 2 (5145) Tel. 16024

Indië, terwijl de transport-ondernemingen „Boelhouwer c.s.” en „Ruys en Co.” de coll. kosteloos naar Amsterdam en Rotterdam vervoerden.

Voor de opgave.
Het Steuncomité:
F. H. ZEYDEL.
A. W. DE WOLFF.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Voor de leden in Ned.-Indië.

De leden die in Ned.-Indië verblijven worden vriendelijk verzocht de door hen verschuldigde contributie aan hem over te maken, zoodra door hen ontvangen is een postwisselformulier en zulks teneinde verdere kosten op de inning dier contributie niet noodeloos te vergrooten.

De Hoofdvertegenwoordiger van Oost en West,
L. M. F. PLATE.

Informatie-Bureau.

Het Informatie-bureau der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag, is dagelijks geopend van 10—12 en van 2 1/2—4 uur (des Zaterdagds alleen tot 12 uur).

Verkrijgbaar ad f 0.25 „Curaçao”, naar de laatste gegevens bewerkt door het Bestuur der afdeling aldaar, welke secretaris, de heer H. J. C. Bodenburg Hellmund gaarne bereid is verdere informatiën omtrent Curaçao aan belanghebbenden te verstrekken

VAN DE REDACTIE.

Luchtpost naar Indië.

Met het vliegtuig dat 28 April j.l. van Schiphol naar Ned.-Indië is vertrokken werden 29 zakken luchtpost verzonden met een totaal gewicht van 244 K.G. 030 G. bruto en 218 K.G. 865 G. netto. De zending bevatte 14226 stuks beneden 5 gram; 330 briefkaarten en postwissels; 3350 stuks zwaarder dan 5 gram; 2264 stuks bestemd voor tusschenliggende landen; tezamen 20170 stuks.

In Nederland aangekomen verlofgangers.

J. F. H. Stork, mulo-onderw., gepl. bij de Openb. Muloschool te Fort de Kock, Duinweg 15, Scheveningen; ir. Ch. E. J. Meijll, tijd. wd. hoofd v.h. Centrale Waterschapskantoor van de Vorstenlanden, p.a. Ned. Handel Mij., Den Haag; M. de Jong, schoolhoofd b.h. O.W.L.O., Museumplein, Amsterdam; mevr. M. de Jong, geb. Sandbergen, onderw. b.h. O.W.L.O., Museumplein Amsterdam; A. W. Brakke, landmeter, Domeinkantoor Suriname, Stationsweg 11, Laren (N.-H.); J. G. Veens, onderw. te kl. b.h. openb. onderwijs in Curaçao, Dirk Hoozenraadstraat 3, Scheveningen; Mej. G. M. Stibbe,

Mutatiestaat van 27 April tot 4 Mei '32

Nieuwe Leden:

Cantine van de 1e en 2e Compagnie Hospitaal Soldaten te Utrecht, Damlustkazerne.

Voorgesteld door:

Den heer J. J. Mac-Kenzie te Utrecht.

Afschrijvingen:

Mevrouw S. Schnitzler—Sprooten, Den Haag, Paul Gabriëlstraat 83.

Adresveranderingen:

A. E. Samson, Oud-Officier v. Gezondheid N.I.L., Amsterdam van: de Lairessestr. 5 naar: Stadionkade 38. 1.
J. G. Meurs, Oud Dirigeerend off. v. Gez. 1ste kl., van: Amsterdam, Koninginneweg 223 naar: Hilversum, Middenweg 2 (tijdelijk).
H. Heins, Oud Onderwijzer 1ste kl., Rotterdam, van: Noordsingel 188 B. naar: Spoorsingel 61 a.
D. van der Meulen, Controleur B.B. Leiden, van: Rapenburg 6 naar: Rijsburgerweg 161.
S. A. Drijber, Luitenant-Generaal tit. b.d. Oud Commandant van Bronbeek, van: Arnhem naar: Den Haag, Juliana van Stolberglaan 76. f 5.—.
P. Dekker, Oud Kapitein N.I.L. Den Haag, Geraniumstraat, van: 174 naar: 41.
J. J. Hopmans, Den Haag, van: Charlotte de Bourbonstr. 76 naar: Juliana van Stolberglaan 63.
Mej. E. Razoux Kühr, Den Haag, van: Columbusstraat 128 naar: Obrechtstraat 140, 2de etage.
P. H. Thonus, Oud-Majoor N.I.L., Scheveningen, van: Haarlemsche Str. 14 naar: Haringkade 61.
A. de Wit, oud-Kolonel N.I.L. Den Haag, van: v. d. Spiegelstr. 7 naar: van Hoytemastr. 14.
H. J. Wolff, Districts Commissaris, van: Den Haag, Carpentierstraat 197 naar: Paramaribo.

N. Makkes, controleur B.B. van: Selat-Pandjang (S.O.K.) naar: Den Haag, p.a. Ned. Handel Mij. f 5.—.
I. F. Sandberg, Administrateur s.f. Rendeng, van: Koedoes naar: Voorburg, Koninginnelaan 21 f 5. (contributie '32 reeds voldaan).
P. Westra, Resident, van: Djokja naar: Den Haag, 2e Schuytstraat 338 f 5.—.
R. Bussink, Hoofd H.-I. S. „Het Javaansche Kind” te Soerabaja, thans: p.a. Hotel Victoria, Simpang Doekoe.
E. van der Feen, Arnhem, van: Nieuwe Plein 17 naar: Steynstraat 37.
A. C. van der Velden, van: Arnhem, Burg. Weertstr. 106 naar: Heelsum, Zwarte Weg 23.
B. van Delden, van: Den Haag, van Hogenhoucklaan 60 naar: Elspeet, Noord Riezen 14 (tijdelijk).
C. Verboom, Oud Secretaris Dep. L. N. en H. in N.I. Den Haag, van: Van Nijenrodestr. 62 naar: van Beverningkstraat 93.
P. Wentholt, Luitenant t. zee 2de kl., van: Curaçao naar: Den Haag, Nicolaistraat 59 f 5.—.
Dr. A. Desertine, van Aruba naar: The Vineyard, Sint Maarten N.W.I.
W. Groeneveld, Curaçao, van: Scharlooweg 57 naar: Brionplein 28.

Uw Zenuwen komen tot rust, kalmeeren en worden daarbij tevens gesterkt door het gebruik van **Mijnhardt's Zenuwtabletten**
Glazen Buisje 75 ct. Bij Apoth. en Drogisten. 5492

tijd. wnd. Stenografe 2e kl. b.d. Volksraad, Koninginnegracht 39, Den Haag; P. Westra, resident van Jogjakarta, 2e Schuytstraat 338, Den Haag; H. Hols wnd. ondercommissaris b.d. Alg. Pol. te Soerakarta, Fabrickstraat 3, Apeldoorn.

Met Pensioen.

S. C. J. Visser, gedipl. technisch ambt. te kl. b.d. Opiumfabr., Meezenlaan 41, Den Haag; A. Jellema, onder-directeur b.h. departement v. Gouvernements-bedrijven, tijdelijk ter beschikking gesteld van den directeur van Financiën, Koningen Emmakade 176, Den Haag; C. J. van Mechelen, onderw. te kl. b.h. Openb. Europ. Lag. Ond., hoofd der Openb. Holl.-Chineesche school te Soerakarta, v. Swietenstraat tot Den Haag.

Financieele Berichten.

Opgave van de N. V. Haagsche Boaz-Bank,
Molenstraat 45, Den Haag.

Noteeringen ter beurze van Amsterdam

25 April 2 Mei 1932

Aandeelen Koloniale Bank	44	39 1/2
„ Ned. Ind. Handelsbank	52 1/4	47 3/8
Cert. aand. Ned. Handel Mij.	62 1/8	57 3/8
Aandeelen Alg. Exploratie Mij.	104	106
„ Kon. Petroleum Mij.	109	108 1/2
„ Rubber Cult. Mij. A'dam.	287 1/8	271 1/2
„ Ned. Ind. Suiker Unie	60 1/4	53
„ Ned. Scheepvaart Unie	44	42
„ Handelsverg. A'dam	152 3/4	129 1/2
„ Deli Batavia Mij.	93	85
„ Deli Maatschappij	100	93
„ Senembah Mij.	105	109 1/2
„ Deli Spoor	45	43 1/2
„ Ned. Ind. Spoorweg Mij.	53 1/4	50 1/4
„ Philips Gloeil. (nieuwe)	56 3/8	61 1/2
Cert.aand. Unilever	97 3/4	100

Wisselkoersen Verkoop

Londen	9.03
New York Cable	2.46 1/8
Berlijn	58.70
Parijs	9.73
Brussel (Belga)	34.60
Zurich	47.97 1/2
Weenen	35.25